

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۵) بهمن ماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب :

- ۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع بموافقت نامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق.
- ۱۰- طرح و تصویب گزارش يك شورى کمیسیون آب و برق راجع بموافقت نامه مربوط به بررسی درباره منابع آب منعقدہ بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکا شمالی و ابلاغ بدولت .
- ۱۱- تقدیم يك فقره آئین نامه بوسیله آقای معاون وزارت دارائی.
- ۱۲- معرفی آقای دکتر احمد علی احمدی بمعاونت پارلمانی وزارت منابع طبیعی بوسیله آقای وزیر منابع طبیعی .
- ۱۳- اعلام وصول و قرائت چهار فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر کشاورزی .
- ۱۵- اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرای طرحهای مصوب بر نامه های عمرانی کشور .
- ۱۶- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد- ختم جلسه .
- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان : رامبد - خواجه نوری .
- ۳- تصویب صورت جلسه .
- ۴- معرفی آقای محمدرضا امیر تیمور بمعاونت پارلمانی .
- وزارت امور خارجه بوسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور .
- ۵- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهای مصرفی ارتش شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا .
- ۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا .
- ۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام راجع به اصلاح ماده ۱۸۴ قانون دادرسی و کیفر ارتش و ارسال بمجلس سنا .
- ۸- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آرژانتین و ابلاغ بدولت .

مجلس در ساعت نه و پنج دقیقه صبح بر بابت آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

- بهادری - فهیمی - انشاء - دکتر رشتی - مهندس
- فروهر - کیوان - مؤید امینی - زرگزاده - مهندس
- بهرامزاده - موقر - مهندس بریمانی - شاخویی - صادق
- سمعی - مهندس جلالی نوری - دکتر سعید - شیخ بهائی -
- کاسمی - مهندس کیا کجویی - دکتر بزردان پناه - ملکزاده
- آملی - عجم

دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان :

فضائلی یکساعت - دکتر مهندس ناصر بهبودی یکساعت

غائبین مریض - آقایان :

- پرویزی - سلیمانی کاشانی - مهزاد - طباطبائی -
- دکتر متین - مهندس اسدی سمیع - مهندس سیم الدینی -
- اصولی - امام مردوخ - پزشکی - مهندس زنجانی -
- مهندس معتمدی

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : رامید -

خواجه نوری

رئیس نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای رامید تشریف بیاورید

رامید - جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم از فرا کسیون و حزب مردم امتنان فراوان دارم که از من خواستند تا بمناسبت روز تاریخی و بزرگداشت ششم بهمن یعنی فرادامین نظریات و مترجم احساسات ایشان باشم البته این روز و مطلب آن هیچجودارتباط با اختلافات عقاید سیاسی یا بستگی بحزب خاصی ندارد بلکه مربوط بهمم

ملت ایران و اساس برنامه حال و آتی مبین ماست . گرچه پیرامون انقلاب سفید ایران و اصول آن آنقدر اساتید سخن و علمای اجتماع سخنرانی کرده اند سمینارها ترتیب داده اند در ایران و خارجه نشریاتی منتشر نموده اند، بحث و تحلیل و تفسیر و تحلیل بعمل آورده اند که آنچه من بگویم جزئی از آن یا تکرار ناقص آن چیزی نخواهد بود ولی همه متفق القولیم که اهمیت این موضوع در تاریخ اجتماعی ما باندازه ایست که هر قدر تکرار مطلب شود باز جادارد و شاید کم است و هم چنانکه شعائر مذهبی هر قوم بهتر اندازه تبلیغ گردد موجب مزید ایمان پیروان آن خواهد بود (صحیح است).

لذا امیدوارم عراضم را که سعی دارم مختصر باشد با حوصله استماع فرمائید .

اما مطلب، حزب مردم معتقد است که این انقلاب ضروری و مورد احتیاج بود (چند نفر از نمایندگان همه معتقدند) زیرا ما در دنیای تحول زنده گی میکنیم، تحولی بس سریع و عجیب که هر روز پرده ای از اسرار طبیعت بر میدارد ارزشهای کهن را یکی پس از دیگری بر روی هم فرو میریزد روشهای کهنه را منسوخ میکند، چنان تحولی که بشردل زده را میشکافد و در درون آن دنیای جدیدی مییابد، قلب انسانی را بهم پیوند میزند و هم اکنون که من با شما صحبت میکنم شاید موشکی سوی کره مریخ روان باشد اقمار مصنوعی بگرد زمین میگردد سفته ای برای پیاده شدن در ماه آماده میشود و در حالیکه ترتیب ارتباط بین کرات داده میشود دیگر مقدر نبود ارتباط کهنه بین طبقات اجتماعی بصورت منسوخ قبلی بتواند ادامه یابد دیگر قابل تحمل نبود :

در سرزمینی کشته پر از موهبت طبیعت و غنی و پر برکت است خانواده های، روستائی در فقر باس آوری بسر برند

دستر زمینی که میتوان از آن محصول سرشار برداشت کودکان گرسنه بخوانند (صحیح است).

در کشوری که روزی مهد علم و تمدن جهان بوده جوانان از خواندن و نوشتن محروم بمانند، بیمار این روستائی از بی بر ستاری در دوزخ عذاب بکشند و از نداشتن دارو و پزشک میرند، دیگر مقدر نبود عده ای قلیل از درگاه خداوند کمک بخواهند تا سفره بر تنعم ایشان از عرق جبین دیگران رنگین تر شود .

بلی در قسمتی از دنیای آزاد که نسل معاصر آن واقف شده و اکنون معتقد است حقوق انسانی بخشش و سخاوت دولتها نیست بلکه عطیه الهی است لزوم یک انقلاب اجتماعی، یک تحول اساسی بر همه روشن بود و اجتناب ناپذیر مینمود. اما به بنیم چگونه انقلابی: انقلاب اجتماعی مرسوم قرن بیستم در کشورهای دیگر بصورت انقلاب سرخ بود زیرا بذر رژیم های توتالیتر مذیون بینوائی و نیاز منهای است این بذر در زمین فقر و ستیز افشاندده میشود بای عدالتی و بی توجهی دولتها رشد و نمو میکند. هنگامی که مردم از نیل بزندگی بهتر قطع امید کردند نهال این بذر بعد کمال رشد میرسد ولی ایران با داشتن ایمان عمیق بمذیت اسلام سنتی بر اساس رژیم شاهنشاهی چندین هزار ساله و شاهنشاهی دانا و توانا از نیل بزندگی بهتر قطع امید نکرده بود تا به انقلاب سرخ احتیاج داشته باشد .

انقلاب مورد احتیاج ما انقلابی بود متناسب اصول مذهبی، معنای شاهنشاهی، سنن ملی، با توجه به امکانات مکانی احتیاجات زمانی مقتضیات پس نتیجه دوم میگیریم که این انقلاب اصیل است نه اکتسابی حال به بنیم این انقلاب از کجا الهام و سرچشمه گرفت با چه قدرتی تحقق یافت قدرت هر وقت، بمنظور بالا بردن اعتبارات شخصی با تسلط بر هم نوعان باشد چیزی است پس مسکین و مبتذل ولی در یک بحران با علم ملی قدرت برای کسی که میتواند

فرمان بدهد و میداند چه فرمان میدهد قدرت يك موهبت الهی است . این موهب الهی بصورت سلطنت شاهنشاهی برای تحقق این انقلاب و تحول اجتماعی توانست فرمان بدهد و دانست چه فرمان بدهد . و این آن انقلابی بود که ملت ایران بدان احتیاج داشت (صحیح است) . (مهندس عترت - از ابتکارات شاهنشاه بود) .

ممکن است کسانی این انقلاب سفید شاه و مردم را فقط مبتنی بر اصول عدالت و رأفت یا معنای اخلاقی انسانیت یا تعدیل ثروت و حفظ میراثی از طبیعت بدانند اگر این چنین هم تصور کنیم چنین افکاری جزا رهبران ادیان و گرد آورندگان پیروان آنها از طرف شاهنشاهان هیچگاه در هیچ زمان بیان و عنوان نشده بود (صحیح است).

ولی کسانی که با علم اجتماع یا بقول آقای خواجه نوری Sociologie سر کار دارند و بد اصولی از قبیل از مردم بوسیله مردم برای مردم معتقدند یا به اصطلاح هر ملت شایسته حکومتی است که دارد آشنا هستند بخوبی میدانند که دمکراسی حقیقی و آزادی واقعی و حفظ حقوق اجتماعی مقدر نیست مگر آنکه آحاد و افراد آن ملت از استقلال مالی و رشد معنوی برخوردار باشند یعنی هر فرد ملت دارای شخصیتی باشد. این صاحب نظران بخوبی درک میکنند یکی از هدفهای اصلی اصول انقلاب شاه و مردم همین تأمین استقلال مالی و رشد معنوی افراد مملکت تا به نسبتی که افراد مملکت شخصیت بیشتری پیدا میکنند دخالت بیشتری بتوانند در سر نوشت خود کنند مشاهده کشورهای مترقی کوچک با جمعیت کم و مقایسه آنان با ممالک پهناور عقب افتاده با جمعیت های بسیار نشان میدهد بزرگترین عامل ترقی يك کشور کیفیت احوال آحاد افراد آن ملت است و این اصول است که در هدف و برنامه مقدس شاه و ملت بنظر میرسد و اینجاست که من اجازه میخوام بگویم اگر این انقلاب را برنامه ملت سازی یا آدم سازی ندانیم به تحقیق آنرا

بر نامه تعالی ملك و ملت بخوانیم زیرا با سپاه بهداشت سلامت جسم، با شپاه دانش رشد معنوی، با همیم شدن کارگران در سودکار خانجات و امر مهم اصلاحات ارضی استقلال مالی و با اهداء و اعطاء حقوق زنان حیات اجتماعی هر يك از طبقات مذکور تأمین میگردد.

تولید شخصیت برای هر يك از افراد ملت اعم از زن و مرده، دهقان و کارگر هدف بزرگ دیگر این انقلاب سفید است. و آن اصولی است که ما را بسوی يك دمکراسی حقیقی پیش میرد. مگر فکر کرده و کراسی سالم و نیرومند چیست؟ تساوی فرصت برای جوانان - کار برای آنهاست که بتوانند کار بکنند - امنیت برای کسانی که نیازمند آندند یا بان امتیاز خاص يك عده قلیل - حفظ آزادیهای مدنی برای عموم تمتع از ثمرات پیشرفتهای علمی در بسط دائم بهبود سطح زندگی و این نتایج همان اصول انقلابی هستند که مانند ستاره‌های درخشانی پیشاپیش حرکت کرده ما را در حرکت بسوی يك قرن اصلاحات راهنمایی مینمایند و اشعه آن باید در آسمان ایران بتابد، بر تو و حرارت آن باید سردترین منازل ایرانی را روشن و گرم کند.

شاید انتظار داشتید من از اصول دیگری که بمنابع طبیعی ما مربوط است اشاره ای بکنم بلی خوش بینی خاصیت خوبی است ولی اگر در آن افراط بشود بحماقت و فلاکت منجر میشود ما عادت کرده بودیم که تصور بکنیم و بگوئیم که منابع این کشور اعم از آب و جنگل و ساحل و معدن و امثال آن تمام شدنی نیست و این درست نبود و نیست.

اصولی از انقلاب شاه و مردم ما را از این خطر بزرگ ناشی از خوش بینی و بی اطلاعی مصون داشت که در عین ملی بودن این منابع برای بهره برداری صحیح در بخش خصوصی نیز امکان فعالیت باقی گذارد.

اینجاست که باید تکرار کنم ما در این رهبری شاهنشاه خود نه به روش شرق میگرائیم نه به روبره غرب

میپیوندیم ما راهی متناسب حال خویش در پیروی از رهبر خود داریم و اگر بگویم در بعضی موارد شاید از هر دو بلوک پیش افتاده ایم مبالغه نکرده و گراف نگفته‌ام (صحیح است). در جراید همه خوانندیم برای سهم شدن کارگران در سود کارخانجات مرکز کمونیستی جهان برنامه‌هایی در پیش دارد و هم چنین در بعضی ممالک بسیار متمدن غربی امر خطیر اصلاحات ارضی از حد مسائل فرضی خارجه نشده است و همه میدانیم که افتخار و ابتکار این افکار همه و همه در انحصار و از ابداعات واز پرتو وجود و نبوغ شاهنشاه ماست و لاغیر (صحیح است).

حال که رشته سخن بدینجا کشید من از اهد تحقیق سؤال میکنم کدام يك از رؤسای مملکت در ایام سلطنت در راه ارشاد ملت بدین عظمت رسیده بود.

اگر جهانگشائی جهانگیران یا عدل نوشیروان یا آبادانی دوران صفوی یا توفیق‌های سرسلسله پهلوی را در نظر بگیریم در هدف زندگی بهتر برای همه‌مات هیچکس در هیچ دوران این چنان با توفیق رفیق نشده بود. البته در اینجا باید تذکر بدهم که اگر متصدیان امور اجرایی اصول این انقلاب بازای نمایش خدمت بوجدان کار توجه داشتند نتایج و ثمرات این انقلاب زودتر و بهتر و بیشتر نصیب ملك و ملت میگردد چون مطالعه و بررسی اجمالی امروز ما بدینجا کشیدیم این گفتار را چنانکه آغاز کردیم بیابان میرسانم با آنکه نمیدانم بیانم بمراد وافی و کافی هست یا نه میگویم: شاهنشاه البته این اعمال بزرگ از قوه وهم و تصور بیرون و هر کس منکر آن شود مجنون است.

هیچ اثری از آثارش نیست که بطول زمان کهن و ناپه‌وذ نشود ولی آثار کیاست و درایت تو هر روز رونقی از نو میگردد. زیرا نیروی فتح و غلبه را به بخت و اقبال میتوان نسبت داد ولی تأمین آسایش و سعادت ملی جز بفضل درایت منتسب نتواند بود. (صحیح است)

کارهای تو برای حال و آینده است (صحیح است).

بزرگی تو را آینده باید بنمایاند که در قرون اعصار بی‌دزی در باره تو داوری خواهند کرد و احکام آنها بسی معتبر تر از گفته‌های ما خواهد بود. و تجلیل آنها بسی عمیق تر از تکریم ما.

شاهنشاه ما همه از توسپاسگزاریم و این کلام بیان علیلی است از سپاس بی‌حدی که از تو بدل داریم (صحیح است).

همه کسانی که در اینجا حاضرند و کلام مرا میشنوند در این نیایش با من هم دلند و هم آوازی ایشان در دعائی که در دل میگویند و سوسوئی که بر لب دارند ضمن صداقت ایشان است (صحیح است). چون مجال نبود که همه هم مسلکان من در مجلس سخنرانی کنند من زبان فراکسیون و حزب مردم شدم و تکلیف خود دانستم که این آرزوی ایشان را بر آورم حق شناسی و شکرگزاری چنین اقتضا داشت که بمناسبت روز انقلاب شاه و مردم در این مجلس نام تو را بلند کنیم و در آوازی نعمت‌جان بفشانیم و با صدای رسا ندا دهیم آسایش و امنیت و سلامت و سعادت همه ملت ایران بوجود توست در اینجا از قدرت مطلقه که سرگذشت عالم هستی بدست توانای اوست استدعا میکنیم بهترین توفیق در سلامت و سعادت و عظمت سلطنت را بین شاهنشاهان تاریخ جهان نصیب تو فرماید (انشاءالله).

رئیس - آقای خواجه نوری بفرمائید.

خواجه نوری - با اجازه مقام محترم ریاست اینجانب افتخار دارم از طرف هم مسلکان خود در مجلس شورای ملی تبریکات صمیمانه و تمنیت قلبی خودم را و هم مسلکانم را به عرض شاهنشاه آریامهر شاهنشاه مدبر و محبوب

وملت ایران برسانم. امروز ما در آستانه ششمین سال انقلاب ششمیم، این انقلاب شاه و ملت قرار گرفته‌ام امروز روزی است که نسلهای آینده با دانش بیشتر از نتایج آن صحبت خواهند کرد زیرا ۵ سال و ۶ سال برای ایجاد تحول عظیمی که این انقلاب در بردارد کافی نیست. دوست عزیزم راجع به جبر تاریخ صحبت کردند و فرمودند که در نتیجه تغییرات و تحولات عظیم علمی و صنعتی و فلسفی که در دنیا پیش آمد کرده است درست نیست که هیچ‌ملتی در این کره ارض از مزایای انسانیت بهره‌مند نباشد ضمن تصدیق فرمایشات ایشان باید عرض کنم که این بی‌منطقی سالها بود در این مملکت رواج داشت سالها بود که افراد روشنفکرو تحصیل کرده و وطن پرست این اوضاع را میدیدند و با دیده گریان و خون آلود به این اوضاع مینگریستند (احسنت) سالها بود که کارگران ما محرومیت میکشیدند و امیدوی به آینه خود نداشتند و مدتها بود که کشاورزان مادر شرایط بسیار سخت و در یارهای از نقاط کشور ایران در شرایط غیر انسانی زندگانی شبیه بزندگان حیوان داشتند (صحیح است) این را باید بگویم در واقعه زلزله فارسینج من خودم از اشخاصی بودم که افتخار داشتم برای امداد از طرف شیروخورشید سرخ بصفحات غرب ایران رفتم و دیدم ده فارسینج که متجاوز از شش هزار نفر جمعیت داشت وزیر خاک مدفون شده بود تشکیل شده بود از يك مقدار غارها و سوراخهایی که بیشتر شباهت بخانه وحوش داشت تا خانه انسان و همان حرکت اولیه زمین موجب شده بود که این مردم بیگناه و بی‌جا زیر خردارها خاک مدفون شوند و همان موقع که شیروخورشید سرخ میخواست در فصل زمستان برای روستائیان خانه بسازد مالکینی بودند که ادعای قیمت زمینشان را میکردند وقتی شیروخورشید

سرخ میخواست پول زمین را بدهد ادعای حق ریشه یونجشان را میگردند برای اینکه اجازه بدهند در چند قطعه زمین چندخانه ساخته شود و در باطن امر نظرشان این نبود که پول بگیرند بلکه میخواستند طوری شود که خانه صحیح و تمیز برای دهقانان ساخته نشود (صحیح است) ما اینها را دیده ایم و بخاطر داریم تنها يك اندیشه توأم با واقع بینی لازم بود که این زنجیر ظلم را بگسلد شاهنشاه ما فهمید که با ادامه آن نظم آن نظامی که برای عده معدودی برقرار شده بود ایجاد و تأمین عدالت، ایجاد حس اعتماد برای مردم، ایجاد حس اعتماد به آینده و فعالیت برای مردم این مملکت امکان ندارد وقتی این مطلب را درک کردند فهمیدند که چه وظیفه تاریخی بعهده دارند و فهمیدند که مقام سلطنت يك مقام مقدسی است در این مملکت و موظف هستند که این ریشه ظلم را برکنند همانطور که در کتاب انقلاب سفید خودشان مرقوم داشته اند توجه نکردند بآن عده قلیلی که شاید خودشان را نزدیک تر از همه بمقام سلطنت میدانستند و این فکر غلطی بود که آنها داشتند پادشاه ما بارها تکرار کرده اند که حامی اکثریت قاطع این مملکت هستند و جای خوشوقتی است هنگامیکه این اصول انقلاب را برای اولین مرتبه بیان کردند نه تنها اکثریت محروم ملت ایران شادی کردند و خوشی کردند و رأی دادند و پشتیبانی از این افکار کردند بلکه عده زیادی هم از همان مالکین عده زیادی از همان توانگران يك مرتبه از خواب غفلت بیدار شدند و از این امر مفید بسوای ملت روی حس وطن پرستی و انسان دوستی که داشتند تبعیت کردند و بجز عده بسیار قلیلی نفعه مخالفی در سراسر این کشور به نواز رنیده نشد و مقاومتی مشاهده نکردید و همین امر اصالت انقلاب شاه و ملت را ثابت میکند (صحیح است) برای اینکه تحولی بزرگ در موقعی حساس بدون مقاومت و خون ریزی با استقبال همه مردم و با استقبال قاطبه مردم انجام پذیرفت (صحیح است) حال باید ببینیم چه انتظاری ما از این انقلاب داریم آیا انتظار ما فقط همین است که مقداری اراضی از مالکین بزرگ گرفته شود و بین زارعین تقسیم شود؟ آیا ما فقط انتظار داریم که وسایل

دفع جهل و بسوادی به بهترین وجه در روستاها فراهم شود؟ آیا ما فقط انتظار داریم که وسیله درمان و مبارزات بهداشتی در سراسر این مملکت به بهترین وجهی فراهم گردد؟ آیا ما فقط انتظار داریم که قدرت تولید در سراسر مملکت و بخصوص در سطح روستاها بالا برود آیا انتظار داریم که منابع طبیعی ما، جنگلهای ما و مراتع ما محفوظ بماند و نوسعه باید؟ اینها انتظارات مادی ما است ولیکن در مقابل این برنامه های مادی انتظاراتی معنوی داریم انتظاراتی داریم که سالها بود متفکرین این مملکت بیان میداشتند و بصورت آرزویی غیر عملی شاید باره ای از اوقات در نوشته های خود در بیانات خود به اطلاع دنیا بیان میسازند ما امیدواریم که این انقلاب ششم بهمن ثمرهای داشته باشد که فکر انسانیت و محبت همانطور که شاهنشاه ما نسبت بهما ابراز میفرمایند روز بروز در مملکت ما قوی تر و مستقر تر گردد، ما امیدوار هستیم این مؤسسانیکه با این انقلاب بوجود آمده اند این انجمنهای ده که در سطح ده بوجود آمده است و منتخب مردم روستاها هستند واقعا وظیفه خودشان را برای ایجاد همبستگی برای ایجاد حس تعاون برای اقدامات اساسی در سطح روستا انجام دهند ما امیدوار هستیم که این شرکتهای تعاون روستائی اعم از تولید و مصرف که در سطح ده ایجاد میشود قدرت مدیریت، قدرت انکاء، قدرت فعالیت بمرسد این مملکت بدهند (انشاءالله) ما انتظار داریم که انجمنهای شهر، انجمنهای شهرستانها و استانها که عنقریب با انتخاب خواهند شد فعالیت خودشان را از لحاظ اداره کردن شهرها و شهرستانها و استانها به بهترین وجه انجام بدهند و يك مقدار از سنگینی بار حکومت مرکزی را بکاهند و همانطور که همکار ارجمندم جناب آقای رامید فرمودند حکومت مردم بر مردم و برای مردم را از این طریق تأمین کنند اینها نتایج انقلاب ششم بهمن است اگر این نتایج زودتر ظاهر گردد ما زودتر توفیق حاصل کرده ایم و آن موقعی این نتایج حاصل میگردد که مردم این مملکت درک کنند که چه وظیفه ای دارند (صحیح است) فقط چشم ما نباید به انتظار پادشاه باشد ما باید از مردم هم متبخواهیم انضباط بخواهیم قدرت خواستن و کار کردن بخواهیم ما بعنوان نماینده ملت هر کجا که میرویم

باید مردم را نصیحت کنیم و بگوئیم که برای رأی خودتان اهمیت و ارزش قائل باشید در انتخاب اعضای انجمن ده و انجمن شهر و در انتخاب اعضای انجمن ایالتی و ولایتی دقت کنید مردمی را امین، مردمی را وطن پرست، مردمی را شاه دوست انتخاب کنید تا بتوانند وظایفی که مطابق قانون مقدس اساسی مملکت به آنها محول شده است انجام دهند این وظیفه ماست که بمردم بگوئیم و نیز وظیفه مردم است که توجه داشته باشند و در مقابل فداکار بهاور راهنماهایی که شاهنشاه آر بامبار ابراز داشته اند آنها هم برای شکر گزاری بردباری داشته باشند فعالیت داشته باشند و علاقه به این گونه مؤسسات دمکراتیک از خود نشان بدهند يك وظیفه دیگری هم بنده دارم و آن این است که شکر گزار باشیم که حزب ایران نوین به فرمایش شاهنشاه پاسدار انقلاب خوانده شده است (یزشکیور - وظیفه پاسداری) این وظیفه پاسداری را ما باید با توجه بوظیفه ای که داریم انجام دهیم ما باید بدانیم چه افتخاری نصیب مان شده است و باید بدانیم که چه وظیفه سنگینی بعهده داریم و اگر در انجام آن کوتاهی کنیم مرتکب گناهی بس عظیم میشویم (صحیح است) این است که ما باید بدانیم که از این فرصت تاریخی حزب ما دولت حزبی باید جداگتر استفاده را بکنیم یعنی باید در انجام اوامر شاهنشاه در بهبود وضع مردم در بالا بردن سطح دانش و بینش این مملکت در ایجاد امید در قلبهای مردم این مملکت و مخصوصاً در باره دستورات اخیر که شاهنشاه در باره انقلاب اداری فرمودند نهایت کوشش و اهتمام را بکار ببریم، نباید فکر کنیم که با بکار بردن لفظ انقلاب یا اینکه بگوئیم پاسدار انقلاب هستیم وظیفه مان خاتمه یافته است (یزشکیور - کاملا صحیح است) ما باید در قلب خود احساس بکنیم و هر روز و هر ثانیه در هر قدمیکه بر میداریم باید توجه داشته باشیم که در چه جهتی باید قدم بگذاریم و چه طریقی را باید طی بکنیم که به آن هدف عالی که شاهنشاه برای ما تعیین فرموده اند برسیم (صحیح است) و لحظه ای غفلت برای ما مجاز نیست دوستان عزیز ما، باید این روزهای تاریخی و مقدس را مغتنم بشماریم و همانطوریکه همیشه بین اقوام بزرگ متداول

بوده است که روزهای بزرگ را بخاطر میآورند برای اینکه از بزرگانیکه بانی آن روز بوده اند قدر دانی بکنند و برای اینکه در ضمن نسل جوان را برای اجرای وظایفشان آگاه سازند و تربیت کنند و راهنمایی نمایند ما از این فرصت باید استفاده کنیم ضمن ستایش و تقدیر از زحمات و درایت شاهنشاه باید از این روز این استفاده را بکنیم و به نسل جوان هم توجه بدهیم که چه وظایفی بزرگی در آتی متوجه آنها است برای اینکه این انقلاب آتش کاه نیست که بکروز بسوزد و تمام بشود این انقلاب باید سالها دوام کند و فکر این انقلاب دگرترین این انقلاب باید نسلها ادامه پیدا کند در این مملکت تا اینکه ما بتوانیم بگوئیم که دین خود را نسبت به شاهنشاه خود ادا کرده ایم (صحیح است، احسنت) البته اشاره ای کردم به انقلاب اداری باید توجه داشته باشیم که یکی از اساسی ترین کارهایی که باید انجام بپذیرد همان انقلاب اداری است ولیکن باید يك مطلب را با صراحت بیان کنم که انقلاب اداری مربوط است به خیلی از مطالب، مربوط است به نظارت بر اعمال مأمورین دولت، مربوط است به ایجاد يك سازمان منظم و مرتبی که هر يك از آن سازمانها مثل سلسله زنجیر با سازمان دیگر همکاری کنند و ترتیب باید این شرایط همکاری را بوجود بیاوریم که به هیچوجه ناهماهنگی در دستگاههای دولتی ایجاد نشود ما باید از لحاظ مدیریت افراد متبحر را بکار بگیریم مخصوصاً جوانان را افراد تازه وارد در کادر را برای انجام وظیفه سنگینی که بعهده دارند تربیت کنیم در باره اصلاح امور اداری در ضمن اینکه صحیح است ما بطور قاطع عمل بکنیم ولیکن باید این را هم از نظر دور نداشته باشیم که يك عده ای هم که در دستگاه اداری در گذشته خدماتی انجام داده اند و امروز بعلت کهولت یا بعلت اینکه به سیستم جدید نمیتوانند خودشان را منطبق بکنند ناچار هستیم آنها را برکنار کنیم نباید بفرساید این باشیم که آنها را نباید برنجایم و در ضمن هم باید آگاهی که تجربیاتی دارند از تجربیات باره ای از آنها استفاده کنیم (بکنفرانز نمایندگان - باید از تجربیات آنها استفاده کنیم) رشته گذشته ای که در تشکیلات اداری ما بود بارشته حالا مرتبط است و ما نمیتوانیم بکمر تبه این مطلب را بیک صورت دیگر در يك روز و يك آن قطع کنیم بگوئیم ادارات گذشته

مرخص و ادارات جدید با تشکیلات جدید بوجود بیایند و بهمین دلیل هم باید متوجه این امر بود که شاید حساس ترین کاری که دولت حزبی ما بعهده دارد همین انجام انقلاب آذاری است و باید با روشن بینی این وظیفه را انجام بدهد و ماحیلی شکر گزاریم و برای اینکه کار غلطی انجام نپذیرد سمینارهای متعدد و جلسات مشورتی متعدد برای این امر تشکیل داده اند و امیدوار هستند که از مجموع این مشورتها و مطالعات آن نقشه ای را که شاهنشاه ایران و ملت ایران انتظار دارند عملی شود (نمایندگان - انشاء الله) قبل از خاتمه سخنانم درود صمیمانه ملت ایران و مجلس شورای ملی را که بر گزیده ملت ایران است حضور شاهنشاه مدبر و عدالت گستر آریامهر تقدیم میدارم و سلامتی شاهنشاه را از خداوند متعال خواستارم (احسنت - احسنت).

۳ - تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۴ - معرفی آقای محمدرضا امیر تیمور بمعاونت پارلمانی وزارت امور خارجه بوسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور

رئیس - وارد دستور میشویم آقای دکتر یگانه فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور) - با اجازه مقام معظم ریاست جناب آقای محمدرضا امیر تیمور را بسمت معاونت پارلمانی وزارت امور خارجه معرفی مینمایم و نمایندگان محترم از شرح خدمات برجسته ایشان در آن وزارتخانه استحضار دارند و تاکنون بسمت معاونت سیاسی انجام وظیفه میکردند و از امروز بسمت معاونت پارلمانی خدمت میکنند و رجاء واقع دارم که با همکاری قوه مقننه ایشان این وظیفه را بنحوا حسن انجام خواهند فرمود (مبارک است).

۵ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون داریی راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع بمعافیت از

بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون داریی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون داریی در جلسه ۲۷ دیماه ۱۳۴۶ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۱۹/۵۶۱۷۷ - ۴۸ - ۳۰/۱۴۰۱ د - ۱۳۴۶/۹/۲۲ راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی که گزارش شور اول آن بشماره ۱۵۹ چاپ شده بود برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و بانوجه به پیشنهادها گزارش شور اول را با اصلاح تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - کلیه کالاهاىیکه از مجل اعتبارات

بودجه ای وزارت جنگ برای مصارف ارتش شاهنشاهی از خارج از کشور خریداری و بنام وزارت جنگ وارد میشود و با آنکه از طرف دولت ها و مؤسسات خارجی بوزارت جنگ اهدا و بنام وزارت جنگ وارد میشود به استثناء موادغذائی و خواربار از انجام تشریفات بازرسی

گمرکی و ارزیابی معاف بوده و تشریح این قبیل محمولات منوط به تسلیم اظهارنامه گمرکی و ارائه بارنامه و تشریح و پرداخت فقط بازربری و انبارداری میباشد و وزارت جنگ مکلف است در پایان هرشماه صورت کامل این قبیل واردات به استثناء اسلحه و مهمات جنگی را بوزارت داریی و اقتصاد بفرستد.

مخبر کمیسیون داریی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی کمیسیون نظام در جلسه ۳۰ دیماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه دولت راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون داریی را در اینمورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور دوم از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۱۴ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه دولت راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون داریی را تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اقتصاد - دکتر محمدرضوانی

رئیس - ماده واحده مطرح است آقای اهری فرمایشی دارید بفرمائید.

اهری - آقایان نمایندگان توجه دارند که عنوان

این لایحه بمعافیت کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی از بازرسی گمرکی است و در ماده واحده هم بهمین صورت گزارش تقدیم شده ولی در مقدمه لایحه اشتباهی است که بنده استدعا میکنم توجه بفرمائید در سطر دوم راجع بمعافیت کالاهاى مصرفی نیروهای مسلح شاهنشاهی از بازرسی گمرکی و ارزیابی ذکر شده که گزارش شور اول آن در کمیسیون مورد رسیدگی قرار گرفت و به کالاهائی که برای مصارف ارتش شاهنشاهی از خارج از کشور خریداری میشود اصلاح شد و در ماده واحده هم بهمین نحو اصلاح شده استدعا میکنم به این اصلاح توجه داشته باشید:

(در این موقع برای اخذ رأی اکثریت نبود)

رئیس - عمل صحیحی نیست که خانمها و آقایان جلسه را از اکثریت بپندازند. بنده ناچار چند دقیقه تنفس اعلام می کنم.

(در ساعت ده و ده دقیقه صبح جلسه بعنوان تنفس تعطیل شد و مجدداً در ساعت ده و پانزده دقیقه صبح بعنوان بعد از تنفس تشکیل گردید).

رئیس - ماده واحده راجع بمعافیت از بازرسی گمرکی و ارزیابی کالاهاى مصرفی ارتش شاهنشاهی مطرح است. نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی

میکیریم خانمها و آقایانیکه موافقند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام

راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام

نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام

بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۳۰ دیماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۶۴۸۲ - ۱۳۴۶/۱۰/۶ دولت راجع به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۶۴ چاپ شده بود برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش شور اول را عیناً تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام

نیروهای مسلح شاهنشاهی بشرح زیر اصلاح و از تاریخ تصویب همان قانون قابل اجرا میباشد.

تبصره ۴ - افسران و کارمندانیکه با داشتن لااقل

بیست سال تمام سابقه خدمت به استناد بند (د) ماده ۱۵ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی از خدمت اخراج گردند از تاریخ اخراج با عائله تحت تکفل آنان برابر مقررات تبصره ۲ این ماده رفتار خواهد شد.

این قبیل اخراج شدگان حق استفاده از مقررات ماده ۱۰۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را ندارند مگر آنکه فاعداً عائله مستمری بگیر بوده باشند چنانچه افسران و کارمندان موضوع این تبصره در سایر وزارتخانهها و مؤسسات دولتی بخدمت مشغول شوند

از تاریخ اشتغال بخدمت مستمری پرداختی بمائمه آنان قطع خواهد شد.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام

وسازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام وسازمانهای اداری در جلسه

اول بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به اصلاح تبصره ۴ ماده ۱۰۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام وسازمانهای

اداری - دبیرم

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها وآقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام راجع به اصلاح ماده ۱۸۲ قانون دادرسی و کیفر ارتش و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم راجع به اصلاح ماده ۱۸۲

قانون دادرسی و کیفر ارتش مطرح است قرائت میشود (بفرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۳۰ دیماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۸۴۵-۳-۰۲-۳۰/۴۰۲-د- ۱۳۴۶/۸/۲۴ راجع باصلاح ماده ۱۸۲ قانون دادرسی و کیفر ارتش را که گزارش شور اول آن شماره ۱۶۰ چاپ شده بود برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش شور اول را عیناً تصویب نمود. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - ماده ۱۸۲ قانون دادرسی و کیفر ارتش بشرح زیر اصلاح میگردد.

ماده ۱۸۲. متمم میتواند از بین نظامیان و یا همردیفان واجد شرایط (اعم از اینکه حاضر بخدمت یا منتسب یا بازنشسته باشند) برای خود از يك تا ۳ نفر وکیل مدافع تعیین و معرفی نماید ولو اینکه از اقوام یا دوستان او باشند. تبصره - شرایط و ترتیب وکالت در دادگاههای نظامی بموجب آئیننامه‌ای خواهد بود که بتصویب وزارت جنگ خواهد رسید.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط به اصلاح ماده ۱۸۲ قانون دادرسی و کیفر ارتش را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب نمود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن متین

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها

و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور

خارج راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت

شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان

و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۱۴ دیماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه شماره ۴۳۲ - ۱۳۴۶/۱/۱۵ ارسال از مجلس سنا راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۳۵ چاپ شده است مطرح نمود و برای شور دوم مورد تصویب قرارداد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی

تقدیم مینماید.

ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین دولت

شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان که مشتمل بر يك مقدمه و ۸ ماده است و در تاریخ بیست و دوم اردیبهشت ماه ۱۳۴۴ در بونوس آیرس به امضاء نمایندگان مختار طرفین رسیده است تصویب و بدولت اجازه داده میشود اسناد تصویب آنرا مبادله نماید.

مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

گزارش شور دوم از کمیسیون فرهنگ و هنر

بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ و هنر در جلسه اول بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور آقای زادمعاون وزارت فرهنگ و هنر لایحه

راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۳۵ چاپ شده است مطرح نمود و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون فرهنگ و هنر - مجید حسینی مهر

گزارش شور دوم از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۲۰ دیماه ۱۳۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری آذربایجان را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۳۵ چاپ شده است مطرح نمود و مصوبه کمیسیون امور خارجه را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها وآقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۹ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع

بموافقت نامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت جمهوری عراق

رئیس - گزارش شور اول موافقت نامه ترانزیت بین

دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳/۱۰/۴۶ با حضور نماینده دولت لایحه شماره ۴۳۹۷۷ - ۴۶/۱۰/۳ دولت راجع بموافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت جمهوری عراق را که بشماره ۱۴۷ چاپ گردیده برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و ماده واحده موافقت نامه ضمیمه و پروتکل های مربوط با آنرا تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

ماده واحده - بدوات اجازه داده میشود موافقت نامه ضمیمه راجع بترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق و پروتکل های مربوطه آنرا که در تاریخ ۶/۹/۱۸ در بغداد منعقد گردیده اجرا نماید.

گزارش شور اول از کمیسیون خارجه بمجلس شورای ملی کمیسیون خارجه در جلسه دوشنبه ۶/۱۰/۲۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به موافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون اقتصادرا تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
رئیس کمیسیون خارجه - دکتر ضیائی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسه چهارشنبه ۶/۱۰/۲۷ با حضور آقای قوام صدری معاون وزارت دارائی لایحه دولت راجع بموافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را برای شور اول مورد بررسی قرار داد و مصوبه کمیسیون اقتصاد را تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
نایب رئیس کمیسیون دارائی - تهرانی

گزارش شور اول از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی کمیسیون راه در جلسه مورخ ۶/۱۰/۱۳ با حضور آقای دکتر کنجی معاون وزارت راه لایحه دولت راجع بموافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را برای شور اول رسیدگی و مصوبه کمیسیون اقتصادرا تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

رئیس کمیسیون راه - پزشکی

رئیس - کلیات این لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خواهش میکنم خانم ها و آقایانیکه موافقت قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰- طرح و تصویب گزارش یکشوری کمیسیون آب و برق راجع بموافقت نامه مربوط به بررسی درباره منابع آب منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکای شمالی و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش یکشوری راجع بموافقت نامه مربوط به بررسی در باره منابع آب منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکای شمالی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی کمیسیون آب و برق در جلسه ۳ بهمن ماه ۱۳۴۶ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه شماره ۴۲۰۸۸ - ۱۳۴۶/۹/۱۵ دولت ارسالی از مجلس سنا راجع بموافقت نامه مربوط به بررسی درباره منابع آب منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکای شمالی را که فوریت آن بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و بشماره ۱۷۳ چاپ شده است مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - موافقتنامه پیوست راجع به بررسی درباره منابع آب ایران منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکای شمالی تصویب و بدولت اجازه مبادله و اجرای آن داده میشود.

مخبر کمیسیون آب و برق - دکتر زعفرانلو
گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی کمیسیون امور خارجه در جلسه ۳ بهمن ماه ۱۳۴۶

با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه ارسالی از مجلس سنا راجع به موافقت نامه مربوط به بررسی درباره منابع آب منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت ایالات متحده آمریکای شمالی را که فوریت آن بتصویب مجلس شورای ملی رسیده مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون آب و برق را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد. مخبر کمیسیون امور خارجه مافی رئیس - کلیات این لایحه مطرح است آقای آموزگار فرمایشی دارید بفرمائید.

آموزگار - این موافقتنامه ای که امروز در محضر مقدس مجلس شورای ملی مطرح است از موافقتنامه های بسیار ارزنده و مفید و خوبی است که بمجلس آمده و بطوریکه جناب آقای دکتر یگانه در آن جلسه فرمودند در مسافرتیکه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریا مهر به آمریکا فرموده بودند بادل سوزی و علاقه ای که ذات اقدس همایونی ب مردم جنوب کشور بخصوص راجع به تأمین آب مشروب آنها داشتند مذاکره فرمودند و منجر به تبادل توافق در تنظیم این موافقتنامه شده است همیشه وجود شاهنشاه در کشور ماسب و موجب شده است که مردم از همه چیز محروم از برکت وجود ایشان دارایی همه چیز بشوند در بندگی لنگه که حوزه انتخابیه بنده است مدتهاست که دنبال آب میگردیم برای خوردن متأسفانه هیچ نتیجه ای از این اقدامات حاصل نشده است دولتها تلاش کرده اند دستگاهها اقدام کرده اند وزارتخانه ها قرارداد بستند اما ناچاراً یک چکه آب گیر مردم نیامده و سه سال هم میگذرد که بارندگی نشده از سی فسیل آب خوردن مردم تأمین میشود تصدیق میفرمائید که خیلی مشکل و زحمت است این موافقت نامه انشاءالله موجب خواهد شد آب شوری که در زیر زمین داریم یا آب دریا را شیرین بکنند و در اختیار مردم بگذارند و یا در آینده باند بندیهایی ممکنه از فوق آب شور که از کوه های نمکزار سرازیر میشود جلو گیری بشود و در نتیجه آب شیرین گیر مردم بیاید و یا از راه های متراکم ایجاد باران نمایند بنده باید عرض برمانم که اصل ۱۱ انقلاب که مربوط به نو سازی کشور است

لازمه اش مبادله این نوع موافقتنامه ها و تهیه آب در کشور است مخصوصاً در جنوب کشور که همیشه در مضیقه بی آبی بوده و هست اکثر آب کافی به کرانه های خلیج فارس و بحر عمان و لاارستان برسد ما میتوانم محصول خوب تهیه و به مملکت و خارج عرضه کنیم بهمین جهت است که از همکاران محترم تمنا دارم که هر چه زودتر این لایحه را به تصویب برسانید همینطوری که فوریت آن بتصویب رسیده خود لایحه را هم تصویب فرمائید و از وزارت آب و برق و دستگاههای تابعه و مجریان این موافقت نامه نیز تمنی میکنم که اولین نقطه ای که کار بررسی و تأمین آب شروع میشود همان بندر لنگه و توابع آن باشد که از همه جا بدتر در مضیقه بی آبی بیشتری هستیم در پایان عرایض خود سیاست و درود بی پایان مردم جنوب را از پشت این تریبون به پیشگاه مقدس اعلیحضرت همایون شاهنشاه که در مسافرت هستند تقدیم میدارم امیدوارم که این سفر هم مانند سایر مسافرتها متضمن خیر و برکت برای ملت ایران باشد بسلامتی بکشور عزیز مراجعت فرمایند (احسنت).

رئیس - آقای پزشکی پور بفرمائید.

محسن پزشکی پور - البته در آن سبب و انگیزه و ضرورت تنظیم و انعقاد چنین قراردادی جای بحث و گفتگوئی نیست و با وضع خاصی که سرزمینها و مناطق میهن ما دارند هر نوع کوشش و تلاش برای بهره گیری از منابع آب و تأمین نیازمندیهای آب چه از نظر کشاورزی و چه از نظر شرب مردم شایان توجه و شایان ستایش است اما در این قرارداد که بررسی کردم دو نکته هست که مورد توجه و دقت باید قرار بگیرد یکی در بند شش این قرارداد هست در بند شش قرارداد ذکر میشود «آمار و اطلاعات و روشهای فنی ای که از بررسی یا بررسیهای مذکور بدست میآید میتواند مورد استفاده هر دو دولت بهر منظوریکه بخواهند قرار گیرد» ، به بخشید چون قبل از این بنده بند دیگری هست از لحاظ توالی و ترتیب در آن باره باید صحبت کنم در بند یکم این قرارداد میگوید «این بررسی با بررسیها ممکن است شامل بهره برداری از سرمایه گذاری های مشترک و استفاده از تسهیلات ملی بمنظور انجام تحقیقات باشد ولی ممکن است محدود به امور مزبور

نباشد تا آنجا که اصول و سابقه نشان میدهد از قانونگذاری نمیتواند ناظر بیک امر منفی باشد در قانون باید موارد منجزاً مشخص باشد (صحیح است) باید مشخص باشد که این قرارداد و این قانون که در مجلسین میگردد ناظر بچه مواردی است مادر باره بک موارد مشخصی رأی میدهم در بند بک موارد مشخصی است که در این قرارداد مندرج است و این را در مجلس ابراز میکنند از برای اینکه مورد بحث و بررسی قرار گیرد چطور میتوانیم نسبت به بک نکته‌های رأی میدهم که هنوز معلوم نیست که چه چیزی است حدود نامعلومی دارد موارد نامعلومی دارد و شماره‌های نامعلومی خواهد داشت بنابراین، این نه از نظر بک قراردادی که بین دو دولت تنظیم میشود و قوه مقننه باید ناظر به تمامی موارد اجرای آن موارد باشد این درست نیست و گذشته از این از لحاظ نحوه تنظیم قرارداد و بخصوص آئین تنظیم قانون این درست نیست ما میتوانیم امروز قانونی بگذاریم که این دوسه مورد که انجام خواهد شد از موارد این قانون خواهد بود بانضمام چیزهای دیگر که امروز نمیدانیم چیست این درست نیست باین جهت است که چون از نظر قراردادی که بین دو دولت تنظیم میشود و هم از نظر نحوه و تنظیم قانون این قسمت درست و منطقی بنظر نمیآید این است که پیشنهاد حذف این قسمت را تقدیم ریاست محترم مجلس شورای ملی میکنم.

رئیس - آقای یزشکیور در قراردادها پیشنهاد حذف نمیشود کرد.

خواجeh نوری - آقای دکتر الموتی توضیح میدهند ایشان روشن میشوند.

رئیس - توضیحات آقای دکتر الموتی را در این مورد وقتی شنیدید اگر قانع نشدید بناقضا ۱۵ نفر از نمایندگان ممکن است لایحه به کمیسیون برای رسیدگی مجدد ارجاع شود.

یزشکیور - حالا شاید با توضیحات بیشتری که داده میشود شاید بیک کیفیتی باشد که پانزده نفر هم آهنگ باشند و بهتر است که واقعا بر گردد به کمیسیون برای اینکه باین مسائل رسیدگی شود نکته دیگر در

بند ۶ این لایحه هست در بندش که بسیار حساسیت بیشتری دارد و واقعا باید مورد توجه بیشتری قرار گیرد میگوید «آمار و اطلاعات و زووش‌های فنی» بیکه از بررسی بدر بررسیهای مذکور بدست میآید میتواند مورد استفاده هر دو دولت به منظور بیکه بخواهند قرار گیرد، این درست نیست البته این کوشش و این بررسی بیشتر در مناطق مربوط به همین ماصورت میگردانند تعاطی نظر در مناطق خاصی از این سرزمین صورت میگیرد و این بهره‌گیری های احتمالی از این آمار که بدست میآید صرفاً باید ناظر باشد بموارد منظور شده در این قرارداد البته ممکن است این سخن پیش بیاید که وقتی آماری از مناطق مختلف مملکت تهیه شد از این همکاری تبادل نظر در این خصوص آماری در زمینهای گوناگون تهیه شد ما لا دولت مورد نظر در هر زمانیکه بخواهد از این آمار استفاده خواهد کرد و بفرض اینکه اینطور باشد چنین نکته‌ای در قرارداد نباید منعکس باشد این قرارداد و یا این لایحه را من نمیدانم آیا در اصل هم بهمین صورت بوده است یا خیر قراردادی یا لایحه‌ای را تهیه میکنیم که بک دولت دیگر حق داشته باشد از آماری که در اثر همکاری فنی اقتصادی بدست بیآورد بهره کیفیت و هر وقت ذلت خواست استفاده کند و این نکته است که بسیار حائز اهمیت است و باید مورد بررسی قرار بگیرد نکته دیگر بند ۷ لایحه است در بند ۷ ذکر شده گزارشاتی که شامل نتایج بررسیها و پیشنهادهای مقتضی خواهد بود وسیله متخصصین تهیه میشود این گزارشات در دو نسخه... وجه و چه، بعد میگوید «این گزارش پس از تصویب نهائی هر دو دولت ممکن است به روشنی که بخواهند مورد استفاده آنان قرار گیرد» این برای من روشن نیست باز هم این ایراد تا این لحظه برای من هست که در متن قرارداد در متن بک قانون این عنوان «به روشنی که بخواهند» نمیتواند ذکر شود، این درست نیست باید دقیقاً مشخص شود که این موارد چیست، اشکال چیست، طرق چیست، اما در آن خصوص اگر توضیحاتی بیان کنند و این توضیحات رفع ابهام از بنده و دیگر دوستانم بکنند ممکن است که قبول کنیم و تسلیم شویم اما تا این توضیح داده نشود این ایراد برای ما هست

همچنانکه در آن دو مورد دیگر، ایراد قطعی و غیر قابل بحثی هست، یعنی با هیچ توضیح و منطقی نمیتوان آن دو مورد را که عرض کردم پذیرفت، متأسفانه ما که پنج نفر باقولی بیش از پنج تن نیستیم نمیتوانیم پیشنهادی بدهیم که به کمیسیون برگردد بنابراین استدعا داریم که دیگر همکاران گرامی باین دو نکته بسیار اساسی توجه بفرمایند و پیشنهادی تقدیم شود و شاید مقام ریاست در آن حدود اهمیت این موضوع را تشخیص بدهند و با استفاده از اختیارات موافقت کنند. این قرارداد برای بررسی دقیق تر به کمیسیون برگردد.

پردلی - پیشنهاد بفرمائید ما هم امضاء میکنیم.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - عرض کنم به مطالبی که همکار محترم جناب آقای یزشکیور مطرح فرمودند جناب آقای مهندس ظهیری که نماینده دولت هستند باید توضیح بدهند ولی خود بنده مطالبی و توضیحاتی در باره این لایحه دارم که عرض میرسانم و ممکن است که جناب یزشکیور با توجه به آن مطالب پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند، البته این نظر بنده است و آقای مهندس ظهیری حتماً بعداً توضیح خواهند فرمود، بعقیده بنده این موافقتنامه یکی از مهمترین موافقتنامه‌هایی است که در حال حاضر در مملکت ما منعقد شده است و امروز لایحه‌اش اینجام مطرح است. اگر حقیقتاً توفیقی پیدا شود که در اثر این همکاری بین دولت ایران و دولت آمریکا ما بتوانیم سواحل جنوبی ایران با قسمت مهمی از مملکت خود را از تبدیل آب شور به آب شیرین بهره‌مند بکنیم بعقیده بنده بک کام بلند در راه عمران مملکت و آبادی سواحل جنوبی ایران برداشته شده است (صحیح است) همه میدانیم که عظمت و اهمیت خلیج فارس برای ملت بسیار زیاد است (صحیح است) ما معتقدیم هر اندازه که ممکن است باید اعتبارات عمرانی مملکت صرف عمران و آبادی و توسعه در خلیج فارس بشود چنانکه تا امروز هم شده است و کارهای بزرگی در سراسر خلیج فارس انجام شده و شاید یکی از دلایلی که موجب تهیه این موافقتنامه

شده است علاقه فوق‌العاده شخص شخص شاهنشاه به عمران و آبادی منطقه خلیج فارس است که بشود از هر طرفی و با هر مبنایی که امکان دارد از این راه برای آبادی خلیج فارس استفاده شود، بنابراین بنده تصور میکنم که نسبت به اصل مطلب همه ملت ایران موافق باشند که بک چنین همکاری صمیمانه صورت بگیرد (صحیح است) اما در مورد مطالبی که مطرح شده است باید عرض کنم که اولاً این موافقتنامه است و ما اگر توجه بکنیم در قسمت آخر موافقتنامه، در بند ۸ نوشته شده است: «این موافقتنامه پس از امضاء قابل اجراست و بمدت دو سال بقوت خود باقی است و ممکن است با موافقت طرفین تمدید شود» پس این بک موافقتنامه است برای دو سال و بنده تصور نمیکند بک چنین موافقتنامه‌ای بهیچوجه تأثیری در حاکمیت و سایر شرایطیکه احتمال داده میشود داشته باشد از طرف دیگر در بند ۶ که اشاره فرمودند که نوشته است «آمار و اطلاعات و روشهای فنی» بیکه از بررسی با بررسیهای مذکور بدست میآید میتواند مورد استفاده هر دو دولت به منظور بیکه بخواهند قرار گیرد، بنده معتقدم که امروز در دنیا هیچ مطلب محرمانه‌ای وجود ندارد بخصوص مطالب آماری و حتی در کارهای علمی و امروز کشورهایی که در بلوکهای مختلف هستند مثلاً بررسیهای فضائی که امروز میشود اطلاعات علمی و آمارهای مربوط به آنرا مبادله میکنند و حتی در نشریات بین‌المللی این اطلاعات منتشر میشود (دکتر فریور - خیلی از اطلاعات هم مبادله نمیشود) اگر مطبوعات علمی دنیا را مطالعه بفرمائید میبینید که قسمت اعظم این اطلاعات حتی آنهایی که مربوط به سلاحهای جنگی هم است و ممکن است خیلی مهم و محرمانه هم باشد کشورهای مهم دنیا آنها را مبادله و منتشر میکنند، چون همین تبادلهای علمی باعث شده که سطح علم و دانش دنیا بالا برود در امور فضائی رقابت‌های شدیدی بین کشورها هست کشورهایی که از نظر مسلکهای سیاسی هم با یکدیگر اختلافات شدیدی دارند ولی کارهای علمی ربطی به این اختلافات ندارد، بنده معتقدم اگر بین دولت ایران و هر دولتی، فرق نمیکند، قراردادی منعقد بشود که بیایند و

از نظر علمی بررسی کنند که آبهای شور جنوب ایران تبدیل بشود به آب شیرین و از این کار گزارش تهیه بشود این تبادل گزارش و آمار و اطلاعات به عقیده بنده هیچ خدشهای بجا کمیت ما وارد نخواهد کرد و این يك مطلب علمی است (دکتر یزدان پناه - اساس همکاری علمی تبادل اطلاعات است) یا بقول جناب آقای دکتر یزدان پناه همکاری ایجاب میکند که تبادل اطلاعات بشود و آمارها مبادله شود (صحیح - است) (پزشکیور - ولی تصریح نشود که در غیر مورد هر استفاده ای میخواهند بکنند) بنده نمیدانم اگر گزارش بدهند در فلان قسمت امکان دارد آب شور تبدیل به آب شیرین بشود یا آماری در این مورد بدهند که مثلاً ۵۰ هزار هکتار زیر کشت میرود (خواجہ نوری - بسا سرعت باد یا ارتفاع ابر چقدر است) چه اشکالی دارد این مسئله صرفاً علمی است (دکتر طالع - اگر سوء نیت نیست چرا گذاشته اند؟) آقای دکتر طالع خیلی متشکرم که جناب عالی اینطور با حرارت صحبت میفرمائید ولی یقین داشته باشید سوء نیتی وجود ندارد، این يك کار علمی است آب شور باید به آب شیرین تبدیل شود و این يك امر لازم و ضروری برای مملکت ماست و این نظر بنده است (دکتر طالع - هر وقت در مطالب جزئی صحبت میشود مطالب کلی مملکت را پیش میآورد مگر ما میگوئیم آب شور بشیرین تبدیل نشود) آقای دکتر طالع این تریبون را گذاشته اند که جناب عالی هم اگر فرمایشی دارید از مقام ریاست اجازه بگیرید و تشریف بیاورید و توضیح بدهید و هیچ حق ندارید که اینطور صحبت بفرمائید اینجا مملکت دمکراسی است (دکتر طالع - بنده خواستم جواب جناب عالی را بدهم) جواب بشت تریبون باید داده شود بهر صورت وارد این مطالب نمیشوم يك فرمایشی جناب آقای پزشکیور فرمودند و مطالبی هم بنظر بنده رسیده که عرض کردم ممکن است قانع شده باشید و ممکن است نشده باشید در هر صورت این حق متعلق بشماست بیایید و صحبت کنید، ولی حق ندارید که شلوغ کنید و یا بین الانتین صحبت کنید بهر صورت آنچه که بنظر بنده مهم است، اهمیت این لایحه و اهمیت این موافقتنامه است که این موافقتنامه در اصل برای مملکت ما

ضروریست، تبادل اطلاعات و آمارها و تبادل هر نوع اطلاعات علمی در دنیای امروز نه تنها جایز است بلکه دولت ها در این مورد موافقتنامه های دارند و کمال علاقه را دارند برای اینکه این مبادلات علمی صورت بگیرد این تبادل مطالعات علمی و بررسیها منشاء بزرگ ترقیات قرن است، ما نمیتوانیم خود را از این وضع خارج نگاه بداریم و بگوئیم در خلیج فارس با هر نقطه ایران که مثلا دارند در باره تبدیل آب شور بشیرین مطالعه می کنند این مطالعات نباید مبادله بشود، این کار علمی است مطلع خواهند شد مطلع هم هستند این است که بنظر بنده به این صورتیکه نفوه شد شاید نباشد، مطلبی که باز خودم میخواهم از آقای مهندس ظهیری پرسم این است، که در لایحه اشاره شد که برای استفاده در امور کشاورزی و شرب و صنعت، من خودم در سفر اخیرم که به کویت کردم مطالعه ای کرده و دیدم با بودجه زیادی تأسیساتی بوجود آورده اند، نمیدانم تأسیس يك چنین تأسیساتی که صد درصد لازم و ضروری است از نظر اقتصادی مطالعه شده است و در این قسمت هم برنامه ای هست، شاید ممکن است در بعضی نقاط قیمت تبدیل آب شور بشیرین از نظر اقتصادی بقدری گران تمام شود که صرفاً بدرد شرب بخورد و برای صنعت و کشاورزی به آن قیمت قابل استفاده نباشد، البته ما در مراحل ابتدائی هستیم و چنین بحثی را نمیشود کرد ولی قطعاً متخصصین مطالعه کرده اند و در این مورد هم فکر میفرمائید که بشود از این مطالعات برای کشاورزی و صنعت استفاده کرد؟ برای صنعت که میشود ولسی در کشاورزی تا آنجا که من اطلاع دارم تا حدودی بعید بنظر میرسد ولی شاید با منابع سرشار آب یادستگاههای جدیدی که در دنیا بوجود آمده بشود از این کار هم برای کشاورزی استفاده کرد، بهر صورت ضمن تشکر امیدوارم که دوستان عزیز پان ابرانیست بنده هم به احترام رعایت اصول، همانطور که بنده همیشه فرمایشاتشان را گوش میکنم رعایت بفرمائید و مطالبی که بنظرشان میرسد و لازم میدانند گفته بشود در اینجا دوستان مطرح کنند و بنده هیچ تعصبی ندارم که نظری ایشان باشد یا نظر بنده، عرض دیگری ندارم، (احسن).

رئیس - آقای دکتر عاملی بفرمائید.
دکتر عاملی - جناب آقای رئیس. همکاران ارجمند در مورد این لایحه اولاً من يك نظری داشتم که امیدوارم از طرف همکاران ارجمند و نمایندگان دولت مورد توجه قرار بگیرد، در آخر این موافقتنامه نوشته شده است که این موافقتنامه در دو نسخه اصلی در تاریخ فلان در تهران - ایران به امضا رسید ولی قید نشده است که این دو نسخه اصلی به چه زبانی است ولی قاعدتاً از لحاظ احترام متقابل میبایست دو نسخه بزبان آن دولتی که قرارداد را منعقد میکنند تنظیم بشود و هر دو سلاک رسمی باشد (صحیح است) و این کار نشده است بجز این آنچه به مجلس ارائه شده است متنی است ترجمه شده و اگر واقعاً ضرورتی ندارد که بدو زبان تنظیم بشود حق این است که با اینگونه لوابح نسخه اصلی بهر زبانی که تنظیم شده فرستاده شود چون ممکن است بعضی از اشکالات که الان بنظر میرسد ناشی از عدم دقت در ترجمه باشد و اگر نسخه اصلی همراه باشد شاید هیچ اشکالی بنظر نرسد بهمین دلیل البته اشکالاتی از لحاظ ترجمه در این لایحه هست همانطور که میدانید يك واوهای زیادی در مقدمه هست یعنی بعد از «هر عبارتی يك واو گذاشته شده و در هر سطر يك جمله ای را شروع کرده اند و فکر میکنم که این مرسوم زبان دیگری باشد و ما در زبان فارسی چنین رسمی نداریم که يك جمله را نام کنیم و بعد آخرش يك واو بگذاریم و بعد برویم سر سطر در صورتیکه بدون آنهم همان معنا و همان مفهوم را دارد بنابراین اشکالاتی از لحاظ ترجمه دارد از این جهت که متن اصلی در اختیارمان نیست این اشکالات پیش آمده اما آن دو نکته ای که سرور پزشکیور در اینجا به آن اشاره کردند در واقع میخواهم عرض کنم که جوابی از طرف همکار ارجمند جناب دکتر المونی به آن داده نشد و من در اینجا ناگزیرم به این مطلب اشاره کنم که گاه مطالبی از طرف یکی از نمایندگان عنوان میشود و در پاسخ آن مطالب صحیحی گفته میشود ولی پاسخ آن حرف نیست ما میگوئیم که علیر این مورد مخالف هستیم که در باره منابع آب مطالعه بشود و نمیگوئیم که این کار زبان بخش است

که در باره آب مطالعه شود بسیار کار لازمی است همکاری بین المللی هم در صورتیکه احترام متقابل رعایت شده باشد بسیار کار محترم است ولی نکته ای را که ما در اینجا اشاره کردیم مطلب دیگر است به آن مطلب اشاره بفرمائید با کمال دقت به آن گوش میدهم ولی مطالب دیگری میفرمائید که در چهار چوب خودش صحیح است اما جواب این مطلب نیست در اینجا اعتبار نیست که نوشته است که «این بررسی با بررسیها ممکن است شامل بهره برداری از سرمایه گذارهای مشترک و استفاده از تسهیلات ملی بمنظور انجام تحقیقات با شروع - ممکن است محدود به امور مزبور نباشد» شاید این ایرادی که ما میکنیم جواب قانع کننده ای داشته باشد که بتواند ما را روشن کند شاید اگر متن اصلی باشد و این عبارت ترجمه جمله دیگری باشد که آن جمله رسا به مقصود باشد اما در اینجا گفته شده است «ولی ممکن است محدود به امور مزبور نباشد» یعنی ما داریم به چیزی رأی میدهم که يك قسمت آن معلوم است و يك قسمت آن معلوم نیست هیچ مجلسی نمیتواند چیزی که معلوم نیست رأی بدهد اگر معلوم باشد و مربوط باشد به آنچه که در این موافقتنامه هست یا کمال اطمینان و موافقت رأی میدهم ولی این عبارت «ولی ممکن است محدود به امور مزبور نباشد» این امر مزبور چیست؟ اشاره به کجاست این را روشن بفرمائید اگر اشکالی نداشته باشد ما باصل این موضوع کمال موافقت را داریم نکته دوم این است که در قسمت ۶ دو دولت باهم همکاری میکنند و اطلاعاتی بدست میآورند این اطلاعات مربوط است بهر دو آنها هر کدام از آنها به تناسب حق تا که بیت خودشان از آن استفاده میکنند این امری است مسلم اما قید اینکه بهر منظوری که خواهند در اینجا چه ضرورتی دارد ما میگوئیم مخصوصاً حسن نیت متمرکز و متصور است و هیچ کاری به حسن نیت سوء نیت نداریم ولی قید این عبارت را بفرمائید چه ضرورتی دارد «بهر منظوری که خواهند» اگر ضرورت دارد اگر بکنوع موجبات دیپلماتیک ایجاب میکند که چنین عبارتی باشد اگر این عبارت ترجمه چیزی است که آن عبارت اصل امر معقولی است ما حرفی نداریم اما به این

شکلی که اینجا هست خیال میکنم صحیح نباشد من این قید را بر میدارم و عبارت را میخوانم «به بینید آید در این معنی خللی، تزلزلی بوجود میآید» آمار و اطلاعات و روش های فنی از بررسی یا بررسیهای مذکور بدست میآید میتواند مورد استفاده هر دو دولت قرار گیرد» این کافی است بنظر من هر دو دولت میتوانند از آن استفاده کنند هر طور که حساب کمیتشان ایجاب میکند هر طور که مقررات بین المللی اجازه میدهد اما گذاشتن هر دو دولت بهر منظور که بخواهند میتواند از آن استفاده کنند بفرمائید که چه ضرورتی دارد؟ بفرمائید ما قبول میکنیم ولی در موضوع اینکه آب چیز مفیدی است و من الماء کل شیء حی چیزی بفرمائید عرض دیگری بدارم.

رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید -
مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست و نمایندگان محترم مجلس شورای ملی بنده بایستی عرضتان برسانم که این موافقتنامه که تنظیم شده است يك موافقتنامه صد درصد مطالعاتی است و کارهای اجرایی در آن نمیشود و چون جنبه علمی و فنی دارد بنابراین از این نوع مطالعات معمولاً در سطح بین المللی استفاده میشود اما مقصود اینست که در این موافقتنامه قید کنیم فقط منحصرآ باید دولت ایران استفاده کند وجود ندارد برای اینکه در تهیه آمار و بررسی های علمی همانطور که آقای دکتر المونی اینجا توضیح دادند ممالک مختلف در سطح بین المللی وجهانی استفاده میکنند. گماینکه ما در ادوار گذشته در همین مجالس لوابی آوردیم و از آقایان کسب تکلیف کردیم که دولت ایران فرض بفرمائید در کنفرانس نیروی جهانی عضویت داشته باشد ما سال گذشته این کار را کردیم و باید عرض آقایان برسانم که از کشوری که تهیه شده در امر پیشرفت برق در این کنفرانس های بین المللی مطرح شد و با کمال خرسندی باید عرضتان برسانم که موجب افتخار و سر بلندی مملکت ما بود ذکر این ارقام و اعداد در مجامع بین المللی و قریباً يك لایحه ای در این مجلس در دست تهیه و تدوین است که ما تقاضا کردیم بعضویت تحقیقات علمی منابع آب در سطح جهانی در بایتم چون نباید این

نوع آمار و مدارک بین ما و ممالک دنیا مبادله بشود تا استفاده ای که مورد نظر است گرفته شود و مطالعات علمی را در هیچ جای دنیا محصور و محدود نمیکند و اما آن چیزی که باید بفرمانت برسانم نکاتی است که در این موافقتنامه به آن اشاره کردند و همانطور که عرض کردم این قرارداد نیست موافقتنامه است که آقایان بما اجازه میدهند که قرارداد را امضاء کنیم قبل از اینکه بمطالعی که جناب آقای پزشکپور فرمودند اشاره کنم (پزشکپور - فرمودید فرزاد نیست آقای دکتر؟) بنده دکتر نیستم مهندس هم نیستم ظهیری هستم این موافقتنامه است بایستی به استحضار جناب آقای دکتر المونی برسانم که این موافقت نامه منحصر به شیرین کردن آبهای شور نیست البته شیرین کردن آبهای شور الان در دنیا دارد روش مطالعه میشود و شاید در امور اقتصادی این قابل استفاده نباشد ولی در آینده راه حل هایی شاید در دنیا پیدا شود ولی این بیشتر برای استفاده کردن از این است یعنی بارور کردن ابر است و جلوگیری از نفوذ آب شور در آب شیرین با برعکس جلوگیری از نفوذ آب شیرین در آب شور و بهر حال در این امور استفاده خواهد شد و این کار هم در دنیای امروز علمی است اما آقای دکتر عاملی اشاره فرمودند به آن چیزی که این موافقتنامه به چه زبانی تهیه و تدوین شده باید به استحضارشان برسانم که چون این موافقتنامه را هنوز امضاء نگردیده ام ذکر نکردیم ولی بدو زبان فارسی و انگلیسی است که مورد استفاده دو دولتی است که به اعضای دو دولت خواهد رسید اگر لازم است این مطلب در صورت جلسه ذکر بشود و آن توهمی که برای ایشان پیش آمده نباشد در مورد موافقتنامه هم چون این موافقتنامه میبایستی مورد قبول آنها هم باشد درست است که موافقتنامه طوری تهیه و تدوین شده که برای هر خواننده این توهم پیش میآید که ممکن است از انگلیسی بفارسی ترجمه شده البته روی این اصل فارسی آن طوری تنظیم شده که این ظن را برای آقایان ایجاد میکند چون بایستی موافقتنامه هم فارسیش و هم انگلیسی اش مورد موافقت کسانی که این موافقتنامه را امضا میکنند باشد

موضوع دیگری که باید به استحضار برسانم این است که شاید توجه فرمودید جناب آقای پزشکپور که این مطالعات علمی در اثر توجهی است که شخص اول مملکت کرده اند (پزشکپور - شما درباره ماد ۶ صحبت کنید) بنده عرض تمام شده بود اجازه بفرمائید عرض تمام کنم اگر خواستید اعتراض کنید و آن این است که این متخصصینی که دولت امریکا در اختیار ما میگذارد مجانی و بلاعوض است و از این بابت هزینه هایی برای ما نخواهد داشت و باید خدمات را ما بدهیم کارمند هائی در اختیارشان بگذاریم و آمار و ارقامیکه مورد احتیاج آنهاست بدهیم بنابراین از این لحاظ ما متحمل هیچگونه مخارجی نخواهیم شد اینکه بنده عرض کردم خدمتتان که جنابعالی به آخر عرایض بنده توجه بفرمائید منظورم این بود اما چیزی که در بند الف اشاره فرمودید چه جنابعالی وجه آقای دکتر عاملی این جماعه را بنده بیکبار دیگر میخوانم و بعد توضیح میدهم و امیدوارم که این توضیحات بنده برای شخص جنابعالی قانع کننده باشد: «این بررسی یا بررسیها ممکن است شامل بهره برداری از سرمایه گزراهای مشترک و استفاده از تسهیلات ملی بمنظور انجام تحقیقات باشد ولی ممکن است محدود به امور روزمره نباشد» علت اینکه محدود نکردیم برای اینست که نمیتوانیم پیش بینی کنیم که مورد استفاده چه چیز های دیگری هم قرار میگیرد بنده بعنوان مثال عرض میکنم که ممکن است در مراجع مختلف بین المللی استفاده کنند تا در تحقیقات فلان دانشگاه که در مورد تهیه آب شیرین در آب شور شروع کرده است هر دو طرف موضوع هست و ما ناگزیر بودیم که این موضوع را به این ترتیب ذکر نکنیم در اینجا نگرانی هم ندارد و همانطور که عرض کردم این موضوع يك موضوع صد درصد علمی است و آمار و ارقامیکه تهیه میکنیم در اختیار این متخصصین و هیاتها میگذاریم که برای منظور های فنی و علمی استفاده شود در قسمت بنده اشاره فرمودید که آمار و اطلاعات و روش های فنی ای که از بررسی یا بررسیهای مذکور بدست میآید میتواند مورد استفاده هر دو دولت بهر منظور بکه بخواهند قرار گیرد بنده عرض میکنم يك قسمت آمار و اطلاعاتی تهیه میشود نتیجه این مطالعات علمی که بدست

میآید آنست که ممکن است فردا برای دول دیگر حتی دول همجوار ما مورد استفاده قرار بگیرد ما دستگاهها و ایستگاههای مختلف اندازه گیری باران سنج را در طول مرز قرار میدهیم و معلوم میکنیم چه اندازه باران میآید ما دستگاههای اندازه گیری بیاباد سنج نصب میکنیم در همین حدود و در مناطقی که در موافقتنامه قید شده است و حدودش هم بعد مشخص میشود این يك مشت آمار و ارقام علمی است که صد درصد ممکن است مورد استفاده سایرین هم قرار گیرد یا ممکن است در دانشگاهها از آن بمنظور يك سند علمی زنده استفاده کنند ما نمیتوانیم آنرا محدود و محصور کنیم و آزاد گذاشتن اینکه برای هر منظور استفاده شود چون جنبه علمی و فنی دارد اشکالی ندارد کما اینکه الان در تمام دانشگاههای دنیا از تحقیقات و بررسی هائیکه خیلی از مخترعین یا علمای درجه اول کرده اند استفاده میکنند خود جنابعالی بنده هم از همین بررسی ها استفاده کرده ام ولی محصور کردن و ممنوع کردن این کار غیر عملی است (آفرین - احسنت) در قسمت بنده هفت باز اشاره ای فرمودند وقتی که این بررسی ها تکمیل شد باید بگوئیم برای شیرین کردن آب شور چه روشی باید اتخاذ بشود که آن روش بنده فکر میکنم يك موضوعی نباشد که بگوئیم حق ندارد که سایرین بهر شکلی بخواهند استفاده بکنند فرض کنید که میروند تحقیق بکنند باین نتیجه میرسند که بطریقه تبرید یعنی یخ بستن آبهای شور و جدا کردن آب شیرین با اصطلاح بدینوسیله ما میدانیم آب های شیرین مقرون بصرفه ای بدست میآوریم بنا مثلا دولت افغانستان هم اگر خواست میرود اینکه افغانستان عرض کردم آب شور ندارد چون بدریا راه ندارد و لسی اگر خواستند از این متد استفاده کنند آیا ضرری متوجه ما خواهد شد بنده تصور نمیکنم با عرایضی که کردم قصد تضییع ندارم و باستانی جنابعالی آقای پزشکپور واقف و ایمان هم دارم خیال میکنم با توضیحاتی که بفرمانت رسید قانع شده باشید و بیش از این وقت آقایان را نمیگیرم
رئیس - آقای خواجۀ نوری بفرمائید.
خواجۀ نوری - مقداری از توضیحاتی را که

میخواستیم بعرض برسایم آقای مهندس ظهیری بعرض رسانند البته نگرائی که آقایان همکاران عزیز ما اینجا بیان داشتند ناشی از این بود که ممکن است خدای نخواستہ از مقررات این موافقتنامه يك سوء استفاده‌هایی بشود سوء تعبیرهایی علیه حق حاکمیت مملکت ما و یا دولت ما بشود در صورتیکه چنین چیزی نیست این موافقتنامه يك موافقتنامه علمی و فنی است و برای آغاز يك سری مطالعاتی است که هنوز نتیجه مطالعات برای هیچکس روشن نیست نه برای طرف امر یگانگی و نه برای طرف ایران مطالعاتی است که در خود امریکا شروع کرده‌اند و در ایران هم می‌خواهند انجام بدهند در نقاط دیگر دنیا هم می‌خواهند انجام بدهند همینطور که آقای مهندس ظهیری توضیح دادند يك مقداری برای شیرین کردن آب شور است يك مقدارش هم بارور کردن ابرهایی است که از فضاهاى مختلف عبور میکنند بارها در خود تهران دیده‌ایم که ابرهایی از تهران عبور میکنند ولی برای ما بازان با برقی تولید نمیکنند در صورتیکه ارباب فن ادعا دارند که با مطالعه این ابرها میتوانند بارشهایی بوجود بیاورند لازمه این کار مطالعه است در امور جوی در سرعت‌بادهای در ارتفاع ابرها در درجه برودت این ابرها و فیضهای مختلف اینها باید تمام آمارگیری بشود و تبادل بشود بین نقاط مختلف کره زمین این يك کار دنیائی است يك کاری نیست که مربوط به ایران و امریکا باشد ممکن است که نظیر این قرارداد را دولت امریکا با مالک دیگر در خلیج فارس یا نقاط مختلف دنیا ببندد و يك زنجیر همکاری فنی بین این نقاط فراهم بکند. بنا بر این وقتی که توجه فرمائید آنچه آمار ردو بدل میشود آمار فنی است و بهیچوجه جنبه نظامی یا جنبه سیاسی یا جنبه حتی اقتصادی ندارد صدرصد از نظر شناسائی سرعت باد است از لحاظ شناسائی ارتفاع ابرهاست از نظر شناسائی برودت هواست در ارتفاعات مختلف فقط از این جهات است و لا غیر و یا اینکه همانطور که ایشان فرمودند در داخل مملکت ما میدانیم يك آبهای شیرین هست که در نتیجه عبور از این مناطق اینها تبدیل بشود به آب شور اینها يك مطالعاتی است که باید بشود که به بینند که آیا میشود این مسیرها را

عوض کنند یا يك نوع عایق‌هایی ایجاد بکنند که بدست مصرف‌کننده آب شیرین برسد اینها يك مطالعات صد درصد علمی و فنی است بهیچوجه جنبه سیاسی ندارد بنا بر این اگر قرارداد علمی می‌بندیم مثل يك قرارداد های همکاری است که بین دو دانشگاه منعقد میشود اینجا بوی سیاست درش نیست بوی حتی اقتصاد و معامله درش نیست فقط يك همکاری است برای اینکه سطح دانش سرعت بالا برود و يك استفاده با اصطلاح اقتصادی بعداً پس از اینکه حاصل شد بدست بیاوریم همانطوریکه آقای دکتر الموتی تذکر دادند با معلومات امروزی که هست تبدیل آب شور به آب شیرین فقط برای نوشیدن همانطور که در کویت یا در جزیره خارک متداول کردیم متداول است ولیکن حالا تحقیقاتی می‌خواهند بکنند که بلکه بتوانند از این آب شور استفاده کنند و بتوانند برای رشته‌های صنعتی و کشاورزی بکار برند اینها در مراحل تحقیقات است بنا بر این اگر اینجا می‌گوید بررسی یا بررسی‌ها ممکن است شامل بهره برداری از سرمایه‌گذارهای مشترك و استفاده از تسهیلات ملی هم منظور انجام تحقیقات باشد ولی ممکن است محدود به امور مزبور نباشد این برای این است که هنوز معلوم نیست به هدفهایی خواهیم رسید، چون ما می‌خواهیم در این رشته از تحقیقات همکاری کنیم و اگر موجدانی شده همکاری مشترك بکنیم سرمایه‌گذار می‌کنیم و بتوانیم در این عمل اقداماتی کنیم، همان موضوع تبادل آمارها که آقای مهندس ظهیری خوب توضیح دادند بنده تأیید میکنم که این آمار آماری است که متعلق به جامعه بشریت خواهد بود باین جهت نمیشود محدود کرد و اگر يك اطلاعاتی راجع به سواحل شمالی خلیج فارس داشته باشند و يك مقداری اطلاعات در باره سواحل جنوبی خلیج فارس شیخ نشین‌های خلیج یا دولت عربستان سعودی داشته باشند به نفع بشریت است که مجموع این اطلاعات برما کز اطلاعاتی دنیا برود به نفع همه و خلیج فارس استفاده بشود هیچ ضرری هم در این نمیبینم بنده استدعا میکنم با توضیحاتی که داده شده توجه فرمائید که این موافقتنامه است موافقتنامه هم دو ساله است برای چه دو ساله تعیین کردند؟ برای اینکه در نتیجه

این تحقیقات دو ساله بعداً بدانند چه موافقتنامه بعدی با اطلاعات بیشتر و امکانات فنی بیشتر انعقاد پیدا کند بنا بر این يك موافقتنامه موقتی دو ساله است برای شروع مطالعات و ماخلیلی باید ممنون باشیم که دولت شاهنشاهی متوجه این امر شده است و چنین قراردادی منعقد کرده امیدواریم که نتیجه مطالعات طوری باشد که بعدها ما قراردادها و یا موافقتنامه‌های دیگری ببندیم برای استفاده از این مطالعات علمی خیلی هم متشکریم.

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - بعد از فرمایشات مشروح و مستدل

آقای مهندس ظهیری و آقای خواجه‌نوری بنده در اصل مطلب و لایحه توضیح نمیدهم فقط توجه وزارتخانه‌های محترم و بخصوص معاونین محترم پارلمانی را جلب میکنم که وقتی می‌خواهند قراردادی ببندند کاری را انجام بدهند اگر در حدود صلاحیت و معلومات و تخصص و تجربه شان نیست از وزارتخانه‌ای که در این مورد صلاحیت دارد کمک بگیرند وقتی وزارت آب و برق می‌خواهد موافقتنامه‌ای را امضاء کند از وزارت خارجه بخواهد که متن را اوتیپه کند اولاً بنده خواستم ببینم يك موافقتنامه‌ای که شما بمجلس تقدیم کردید چه ضرورتی برای تقدیم بمجلس داشت آیا دولت امریکا این را از کنگره اش خواهد گذراند ثانیاً شما در آخر لایحه مرقوم فرمودید این موافقتنامه پس از امضاء قابل اجراء است شما چطور موافقتنامه‌ای را قبل از تصویب و کسب مجوز قابل اجراء میدانید و امضاء کرده‌اید چرا؟ ما در اینجا لایحه داریم همین‌الآن تصویب کردیم موافقتنامه ترازیت بین ایران و عراق عبارتش را ببینید چه نوشته آقایان نوشته این موافقتنامه و پروتکل‌های پیوست آن از تاریخ مبادله یادداشتها مبنی بر تأیید تصویب دولتمتین متعاهدین قابل اجراء است و برای مدت ۵ سال اعتبار دارد و اجراء میشود اما این موافقتنامه را که شما بمجلس آوردید که تصویب کنیم اگر آوردید که تصویب کنیم وقتی با تصویب ما قابل اجراء میشود چرا امضاء کردید و اجازه دادید حالا این جمله فارسی را میخوانم این را که برای تصویب آوردید عرض میکنم نتیجه این کار این است شما که این موافقتنامه را مرقوم

فرمودید نفرستادید يك متخصص قرارداد نویسی یا پروتکل نویسی بیاید و در باره آن شور بکنند از وزارت خارجه ایراد بزرگ این است که شما متن انگلیسی را اساس قرار دادید این را کلمه بکلمه و جمله بجملة ترجمه کردید و مترجمتان هم خیلی ناشی بوده و نتوانسته خوب ترجمه کند (صحیح است) دلیل این است که بنده عبارتش را میخوانم در ماده ۲ تأمین آب و برق مزدوج یعنی چه؟ آیا لفظی بعنوان مزدوج در فارسی آمده این قرارداد است این را مجلس تصویب میکند ما که نمیتوانیم چیزی را که زبرش تصویب میکنیم و در کمیسیون خارجه تصویب شده این را این قرارداد را می‌خواهیم در دانشگاه ببریم بچه‌ها بخوانند ببینند قانون چه هست در بند ۲ که نوشته با توجه خاص بنمایج اقتصادی ناشی از استفاده از تأسیسات مزدوج آب و برق این یعنی چه میدانید این وضع برای چه پیش آمده برای اینکه شما متن انگلیسی را ترجمه کرده‌اید وقتی آمریکائی پیش شما مینشینند حاضر نیستید که بگوئید باید متن فارسی تنظیم بشود و بعد به انگلیسی ترجمه بشود اینجا ایران است ما می‌خواهیم که شما با این روحیه تمام وزارتخانه‌ها با این روحیه باید با خارجها صحبت بکنند اول فارسی است بعد باید به انگلیسی ترجمه کنید بزرگشپور. افلا فارسی اش را فارسی بگذارند) یا افلا فارسی اش را فارسی بگذارند این ایراداتی که آقای دکتر عاملی کرد بساید بعنوان يك نماینده مجلس گفت که وارد است بهر منظور آقایان ایراداتیکه وارد شد و جواب ایرادهای آقایان که داده شد بنده بسهم خودم قبول میکنم که جواب نبود عرض میکنم در ترجمه اشتباه شده اگر متن انگلیسی

و آقای دکتر عاملی توجه میکردند و بهر منظوری این اشکال را وارد نمیکردند چون ترجمه بد شده لایحه لایحه سیاسی نیست هدف سیاسی ندارد هدف فنی دارد چه این ترتیب در ترجمه همان منظوری که شاید يك می بی است يك چیزی هست که همین منظوری است که ترجمه کرده‌اند و الا هیچ چیز دیگر نیست لذا به اساس لایحه با اساس موافقتنامه هیچگونه ایرادی وارد نیست همه موافقم که آبهای شور شیرین بشود آباد بشود موافقتنامه بین المللی باشد همکاری بین المللی باشد آمار فنی

مبادله بشود در اساس این کار کسی حرفی ندارد اما این لایحه ای است که مجلس تصویب میکند آقای معاون محترم وزارت آب و برق میگویند که در صورت جلسه بنویسند که نسخه فارسی هم هست نسخه فارسی باید امضا بشود و مبادله بشود اگر شده باید باصراحت بفرمائید که نسخه فارسی هم امضاء شده نسخه فارسی معتبر است تمام این اشکالات از این ناشی میشود که وزارتخانه ها وقتی کار میکنند از وزارتخانه های دیگر کمک نمیگیرند يك وقت مبینید وزارت فرهنگ يك لایحه حقوقی تنظیم میکنند بدون اینکه از اداره کل حقوقی کلوزارت دادگستری استفاده بکنند بدون اینکه مشاور حقوقی خودش را بفرستد که ما در مورد تنظیم این لایحه نظر میخواهیم وزارت آب و برق لایحه تنظیم میکنند بدون اینکه با وزارت خارجه مشورت بکنند اصلاً شما بفرمائید بینیم اصولاً در زیر موافقت نامه که گفته شده نماینده دولت شاهنشاهی و نماینده دولت ایالات متحده اعتبارنامه این نماینده ها چطور رسیدگی شده این را در ابتدای هر موافقت نامه و هر پروتکل مینویسند در اینجا يك ساعت قبل تصویب کردیم در مورد موافقت نامه ترازیت بین دولت ایران و عراق در زیر موافقت نامه نوشته است که نماینده دولت شاهنشاهی مهندس غلامحسین همایون و نماینده دولت عراق منیر سعید آچرا؟ برای اینکه این طبق اصول و ضوابط موجود در وزارت خارجه تنظیم شده اما این طبق اصول و ضوابط موجود در وزارت آب و برق به این ترتیب خواستم خدمت همکاران محترم عرض کنم اگر اشکالات و عباراتی است که در جهلات این موافقت نامه یعنی پیش از این اشکالات و عبارات مربوط به ترجمه است و الا به مفاد و مفهوم ایرادی وارد نیست و خدای نکرده جای تکراری نیست چون میدانیم متن انگلیسی اگر درست ترجمه میشد نظر آقایان تأمین میشد بهمین لحاظ بنده با این لایحه موافقت میکنم و اگر میدانستم که حقیقتاً عمق و ترجمه این لغات فارسی در انگلیسی به همین ترتیب است که نوشته شده من باین لایحه رأی نمیدادم با وجودی که دولت من آن را آورده است ما باید توجه داشته باشیم که وظیفه نمایندگان ما خیلی بالاتر از هر وظیفه دیگر ما است اما

چون محققاً این اشتباهاتیکه شده اشتباهات ناشی از ترجمه است و ناشی از عدم دقت در ترجمه باین ترتیب خیال میکنم نظر آقایان تأمین است و آقایان باین لایحه رأی میدهیم ولی امیدوارم که در آینده نظیر این اشتباهات رخ ندهد
رئیس آقای دکتر اسفندیاری بگفتی بفرمائید
دکتر یگانگی - عرایض بنده البته در اطراف جنبه حقوقی و سیاسی این لایحه نخواهد بود. بکنفران نمایندگان جنبه سیاسی ندارد. بنده عرایض در اطراف جنبه فنی و اقتصادی این مقوله نامه میباشم بنده مطالعات سی ساله ای در اطراف موضوع آب دارم و بایستی در اینجا اذعان بکنم با تمام مطالعاتی که دارم کوچکترین اطلاعات راجع به استفاده نیروی اتمی برای بهره برداری از آب و تبدیل آب شور به شیرین ندارم يك کنفرانس بین المللی در سال ۱۹۶۷ در واشنگتن تشکیل شد که متأسفانه بنده افتخار اینکه در این کنفرانس شرکت کنم نداشتم در این کنفرانس در واشنگتن در اطراف همین موضوع دسائیناسیون یعنی تبدیل آب شور به شیرین بود و استفاده از نیروی اتمی تصور میکنم یکی از تجلیات اندیشه های بزرگ شاهنشاه همین کار است نه فقط برای تبدیل آب شور به شیرین بلکه برای ورود بیک مرحله عالی صنعتی و علمی و آن ورود نیروی اتمی در کشور ما همانطور بیکه آقایان محترم استحضار دارند نیروی اتمی در راه صلح فقط در کشورهایی استفاده میشود که خودشان تجزیه نیروی اتمی بدست خودشان انجام شده و خودشان در این قسمت وارد هستند بنده تصور میکنم ایران یکی از کشورهای اولیه ای هست که خودش در این راه وارد این خدمت شده و وارد استفاده از این نیرو شده بنابراین بایستی ما بعداً کامل استفاده از این موقعیت بکنیم و از شاهنشاه سیاستگزار باشیم که در سفر اخیرشان این ره آورد خودشان این سوغاتی را که به ایران آوردند همین استفاده از نیروی اتمی است و هم چنین از حضرت رئیس جمهور امریکا جانسون باید سیاستگزار باشیم که هیئت علمی خودشان را برای بکار در اختیار کشور ایران گذاشتند البته از نظر فنی برای استحضار خاطر آقایان آنچه که بنده مطالعه دارم استفاده از نیروی اتمی برای شیرین کردن آب شور از نظر قیمت تمام شده آنچه در کشورهای دیگر

سابقه دارم مثلاً یکی از مراکز اتمی که استفاده میکنند از آب شور و آب شور شیرین میکنند شهری است بنام «کی وست» در امریکا که شبانه روزی بیست و چهار هزار متر مکعب آب از آن بهره برداری میشود این برابر ۱۲ نلمبه شش اینچی است و ۵۶ هزار نفر جمعیت این شهر روی استناد دارد خیلی عالی بهره برداری میکنند از این آب برای آب آشامیدنی و استحمام و غیره و غیره این آب طبق آماری که بدست آمده است هر متر مکعبی ۱۸ ریال به پول ایران تمام میشود البته این آب اکنون نمیک نیست ولی آنچه که بنده استنباط کردم در موقعی که آب شور را تبدیل بشیرین میکنند عمل فعل و انفعالاتیکه از انرژی اتمی با نمک بوجود میآید نیروی اضافی برق تولید میشود بطوریکه در بنادر جنوب ایران این دستگاههایی که برای تبدیل آب شور بشیرین تأسیس خواهد شد باین يك میلیون و هشتصد هزار کیلووات ساعت برق اضافی بوجود میآورد این برق اضافی برابر با کلیه یا شاید بیشتر از برقی است که امروز ما در تمام کشور ایران بوسائل متعدد استفاده میکنیم این است که شرافتمندانه بنظر بنده ما بایستی خیلی خیلی سیاستگزار باشیم از کشور و دولت امریکا که يك چنین کمکی را کرده است حالا استفاده این است بخصوص البته اکنون نمیک نیست ولی ما از استفاده اضافی نیروی برق برای پمپاژ در سراسر کشور ایران میتوانیم استفاده بکنیم این قدم قدم آخری است من تصدیق میکنم که خیلی از منابع آب زیرزمینی کشور هست و همچنین سطح الارضی و تحت الارضی کشور هست و ما استفاده صحیح از آن نمیکنیم ولی یکی از عللش این است که ما نیرو نداریم مثلاً ممکن است که از نظر فنی بفرمائید ما آب شیرین رودخانه کارون یا رودخانه های دیگر را هدایت میکنیم به دریای و شورش میکنیم بعد میخواهیم آن را بشیرین بکنیم خوب از همین آب شیرین رودخانه استفاده بکنیم ولی ما نیرو نداریم وقتی نیرو در اختیار داشتیم ما میتوانیم بوسیله پمپاژ آب رودخانه را به هر جا که دلمان بخواهد هدایت بکنیم بنابراین از آن راه استفاده بکنیم این است که اکنون نمیک نبودن تبدیل آب شور بشیرین را بنابین منظور نظر قرار بدیم از نظر استفاده اضافه ای که از اینکار میگیریم

از آن نظر باید استفاده کنیم مثلاً يك قسمتی که در اینجا ذکر شده است و بنده لذت بردم برای استحضار آقایان عرض میکنم و آن چیزی است که بنده درک میکنم و مشکلی است که خیلی گران تمام میشود و واقعاً بدست افراد و مؤسسات در بخشهای خصوصی امکان پذیر نیست و آن این است که منابع آب زیرزمینی که ما داریم و این منابع شیرین است بعلا اینکه ما از زیر زمین در جلوش در ارتفاعات کنترل نمیکنیم این آبها همه بکوبیر میرود و در زیر زمین آنها شور میشود در همین ورامین در حاشیه کوبیر در گوشه تهران يك بلوک بسیار بسیار عظیمی است بنام ورامین وزارت آب و برق در اینجا موظف است این کار را بکند وزارت آب و برق چون عاجز است و عاجز دارد از این امر میآید این منطقه را ممنوع میکند در صورتیکه این منطقه یکی از مناطقی است که بایستی حداکثر استفاده بشود از آب زیرزمینی برای آبیاری کلیه ورامین و ارتفاعات پس آنجا که آب شیرین است این آب فراوانیکه نفوذ پیدا میکند وارد قشرهای قابل نفوذ این منطقه ورامین میشود و اینها تمام هدایت میشود بکوبیر و شور میشود شما آب فراوان در کوبیر دارید آب فراوان دارید ولی شور است این آبها از اول که شور نبوده چرا شور شده بعلا اینکه قشرهای نمکی دارد این را باید از مبدأ کنترل کرد این است که با نیروی ارزان میشود این عمل را انجام داد و مانع این کار شد و این قسمت در خود لایحه ذکر شده که از منابع آب شیرین که در حدود بندر عباس در مناطق جنوب و در سواحل است این مناطق را از جلو کنترل میکنید این واقعاً یکی از اقدامات مؤثر است و یکی از کارهایی است که اکنون نمیک است آب شیرین که ارزش دارد و طلا است برای ما نباید بگذاریم شور بشود بنده بطور کلی بیش از این وقت مجلس را نمیگیرم و تصور میکنم یکی از قدمهای بزرگی که در این عصر برداشته شده و ما مدیون شخص شخص شاهنشاه هستیم این لایحه است و باید بغوریت آنرا تصویب کرد و هر چه زودتر این کار را به مرحله عمل گذاشت و تصور میکنم که این یگانگی است یعنی اولین کاری است که وزارت آب و برق انجام داده است و

بنده معتقدم که به وزارت آب و برق با بستی کمک کنیم که هر چه زودتر تصویب بشود و انشاءالله بحر حلّه عمل گذاشته بشود (احسنت).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی آقای پزشکشپور داده اند که بهتر است خود ایشان پیشنهاد را قرائت کنند بفرمائید آقای پزشکشپور.

پزشکشپور - پیشنهادی که تقدیم شده است این است

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میگردد برای مذاکره، مطالعه و بررسی مجدد نسبت بند ماده ۱ و قسمت اخیر ماده ۶ و قسمتی از ماده ۷ قرارداد موضوع لایحه بهیئت دولت اعاده گردد. با احترامات - پزشکشپور

که اگر توضیح لازم باشد عرض کنم.

رئیس - قبلاً توضیحشان را داده اند آقای خواجه نوری بفرمائید.

خواجه نوری - خوشبختانه در باره این لایحه به اندازه ای توضیحات داده شد و بخصوص توضیحات فنی که آقای دکتر یگانگی دادند بیشتر مجلس را روشن کرد و توجه ما را نسبت به اهمیت این امر و مطالعاتیکه در پیش خواهیم داشت در این مملکت جلب کردند و بنده فقط يك توضیحی را میخواستم بدهم که این لایحه با قیديك فوریت در مجلس سنا تصویب رسیده (دکتر یزدانیان - ما هم قبلاً بفوریت این لایحه رأی داده ایم) و بالاخره در کمیسیونها هم مورد رسیدگی قرار دادیم مسلمانر کمیسیون مربوط هم این دقتها را کرده اند اگر قرار باشد برای پاره ای از اصلاحات عبارتی که در داخل موضوع عبارت از تحقیقات علمی که برای يك امر مفید و بسیار مهمی است اثری ندارد و همینطور که عرض کردم اگر خدای نکرده يك مطلب جنبه سیاسی پیدا میکرد ما میگفتیم که ابهام کلمات ممکن است برای ما مشکلات سیاسی و با اقتصادی

تولید کند و چنین چیزی نیست يك موافقتنامه صد درصد فنی و علمی است و نباید هم هر چه زودتر بموقع اجرا گذاشته شود استعدا میکنم جناب پزشکشپور از این پیشنهاد صرف نظر بفرمایند و موجب کندی کار نشوند و ماسکاری نکنیم که هر چه زودتر دولت بتواند کار خودش را انجام بدهد خیلی متشکرم.

رئیس - آقای پزشکشپور متقاعد شدید؟

پزشکشپور - با توجه بتوضیحاتیکه داده شد و با توجه به اظهاراتیکه جناب آقای دکتر دادفر بیان فرمودند آنچه که مسلم است باید قانونیکه در مجلس میگذرد بهر صورت باید منقح و بدون هر گونه منقصتی باشد و به این مناسبت من فکر میکنم اگر آقایان موافقت بفرمایند که برود بکمیسیون و مورد مذاکره و بررسی قرار گیرد فیهما و الابهمن ترتیبی است که پیشنهاد کردم.

رئیس - به این پیشنهاد رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (چند نفری برخاستند) تصویب نشد. نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۱۱- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون

وزارت دارائی

رئیس - آقای قوام صدري بفرمائید.

قوام صدري (معاون وزارت دارائی) - با اجازه مقام محترم ریاست آئیننامه ایست مربوط به اجرای معافیتهای مندرج در ماده ۲ قانون مالیات بردرآمد در مورد موقوفات عام مؤسسات عام المنفعه و انجمنهای اقلیتهای مذهبی که برای این دستگاهها در قانون مالیات بردرآمد پیش بینی معافیتها شده است و براساس آئیننامه ای است که با بستی بتصویب کمیسیون محترم دارائی مجلسین برسد آئیننامه با جلب نظر مقامات مربوط تهیه شده است و اینك تقدیم میشود استعدا میشود که اجازه بفرمائید بکمیسیون دارائی ارجاع بشود.

رئیس - بکمیسیون دارائی ارجاع میشود.

۱۲- معرفی آقای دکتر احمد علی احمدی بمعاونت پارلمانی وزارت منابع طبیعی بوسیله آقای وزیر منابع طبیعی

رئیس - آقای مهندس کاشرخی بفرمائید. **مهندس کاشرخی** (وزیر منابع طبیعی) - با کتب اجازه از مقام محترم ریاست اجازه میجوایم دکتر احمد علی احمدی را سمت معاون پارلمانی وزارت منابع طبیعی معرفی کنم. (نمایندگان - مبارک است.)

۱۳- اعلام وصول و قرائت چهار فقره لایحه قانونی از مجلس سنا

رئیس - لوابیجی است از مجلس سنا رسیده برای اطلاع مجلس قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد) ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۷ (فرهنگک) در خصوص لایحه شماره ۱۲۷۹۴ - ۱۳۴۲/۱۰/۱۵ در مورد تصویبنامه شماره ۶۱۲۳۶ - ۱۳۴۲/۷/۱۵ دولت راجع به تکمیل ماده ۲ قانون تأسیس دبستانهای چهار کلاسه ملی و دبیرستانهای دولتی مصوب خرداد ماه ۱۳۳۵ که ضمن مرقومه شماره ۵۶۵۸۷ - ۱۱۱۱۶ ل - ۱۳۴۲/۲/۱۷ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده است در جلسه روز دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۲ مطرح و مورد شور واقع و بتصویب مجلس سنا رسید. اینك لایحه قانون مزبور که در عنوان ماده واحده آن اصلاح بعمل آمده به پیوست ارسال میشود.

رئیس - مهندس شریف امامی ریاست محترم مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارائی) در خصوص لایحه شماره ۳۱۹۶۰ مورخ ۱۳۴۲/۹/۱۲ دولت راجع به اجازه تعیین نرخ ارضیه و انبارداری کمرك که

ضمن مرقومه شماره ۷۳/۲۳۴۵ ل ق مورخ ۱۳۴۲/۱۰/۱۱ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۲ مطرح و مورد شور واقع و با اصلاحی بتصویب مجلس سنا رسید. اینك لایحه قانون مزبور برای تصویب مجدداً به پیوست ارسال میگردد. **رئیس** - مهندس سنا - مهندس شریف امامی **رئیس** - اصلاحات مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۵ (اقتصاد) در خصوص لایحه شماره ۵۹۱۸ - ۱۳۴۲/۴/۱۹ دولت راجع بموافقتنامه همکاری فنی و اقتصادی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری بلغارستان که ضمن مرقومه شماره ۲۳/۱۵۵۷ ل ق ۱۳۴۲/۹/۱ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۲ مطرح و مورد شور واقع و بتصویب مجلس سنا رسید. اینك لایحه قانون مزبور که اصلاح شده به پیوست ارسال میشود.

رئیس - مهندس شریف امامی ریاست محترم مجلس سنا به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۴ (بودجه) در خصوص لایحه شماره ۲۵۷۲/۴۰ - ۱۳۴۲/۹/۱۱ دولت راجع به افزایش اعتبار شبکه ارتباط و مخابرات ژاندارمری کل کشور که ضمن مرقومه شماره ۶۰/۲۱۸۵ ل ق ۱۳۴۲/۱۰/۶ از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شده بود در جلسه روز دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۲ مطرح و مورد شور واقع و بتصویب مجلس سنا رسید.

اینك لایحه قانون مزبور جهت اخذ رأی نهائی به پیوست ارسال میگردد.

رئیس - مهندس شریف امامی **رئیس** - اخذ رأی نهائی نسبت به این لایحه در جلسه آینده انجام میگردد.

۱۴ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر

کشاورزی

رئیس - آقای دکتر زاهدی فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر زاهدی - (وزیر کشاورزی) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست بک تشکیک وزارتخانه های منابع طبیعی و اصلاحات ارضی و همچنین وزارت تولیدات کشاورزی چون تنها منبع اعتباری برای کمک به اجرائی برنامه های کشاورزی در سراسر کشور در حال حاضر بانک کشاورزی است در حقیقت محلی است که نباید برنامه های کشاورزی در آنجا با در نظر گرفتن منابع مالی کشور ایجاد هم آهنگی بشود اقتضا داشت که وزیر اصلاحات ارضی و منابع طبیعی و تولیدات کشاورزی نیز در موقع طرح برنامه ها و خط مشی بانک شرکت داشته باشند و صاحب نظر باشند از این لحاظ لایحه ای تهیه شد که بر اساس ماده ۹ اساسنامه که وزیر تولیدات کشاورزی و اصلاحات ارضی و منابع طبیعی در موقع تشکیل مجامع عمومی و فوق العاده بانک در جلسات شرکت بکنند (بکنفر از نمایندگان - ووزارت آب و برق) البته در بانک کشاورزی قبلا در اساننامه اش وزارت آب و برق و وزارت دارائی ذکر شده است و احتیاجی به تغییر این ماده و ذکر مجدد وزیر آب و برق ندارد از این لحاظ این لایحه تهیه و تقدیم مقام ریاست میشود.

رئیس - بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۵ - اعلام وصول و قرائت سه نامه رسیده از دولت

در اجرائی قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر

لوازم برای اجرائی طرحهای مصوب برنامه های

عمرانی کشور

رئیس - نامه های از دولت رسیده برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

بارعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات

و سایر لوازم برای اجرائی طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقتنامه اعتباری بمنظور تأمین بود در صد هزینه ارزی خرید تجهیزات جهت تأسیس کارخانه پترو شیمی دربندر شاهپور یا شرکت ژاپنی میتسونی منعقد گردیده است. مبلغ اعتبار حد اقل ۳۱۰۲۵۰۰ دلار و حد اکثر ۳۴۶۷۵۰۰ دلار آمریکائی میباشد که در سیزده قسط متوالی ششماهه توسط شرکت سهامی شیمیائی شاهپور باز پرداخت خواهد شد و بمانده بازپرداخت نشده بهره ای از قرار پنج و سه چهارم درصد (۳/۵٪) در سال تعلق خواهد گرفت اولین قسط سی و شش ماه بعد از تاریخ اجرائی پیمان موضوع موافقتنامه اعتبار بازپرداخت خواهد شد. این گزارش در اجرائی تبصره (۲) ماده واحده قانون فوق الذکر تقدیم میگردد.

نخست وزیر

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

بارعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرائی طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ قراردادوامی بمبلغ بیست و دو میلیون دلار آمریکائی جهت تأمین قسمتی از هزینه های طرح عمران دشت قزوین با بانک بین المللی ترمیم و توسعه در تاریخ ۱۷ اکتبر ۱۹۶۷ امضاء گردیده است. مبلغ اصل وام در ۳۹ قسط متوالی ششماهه بازپرداخت خواهد کرد و با اقساط بازپرداخت نشده بهره ای از قرار شش درصد در سال تعلق میگردد. این گزارش در اجرائی تبصره ۲ ماده واحده قانون فوق الذکر تقدیم میگردد.

نخست وزیر

ساحت مقدس مجلس شورای ملی

بارعایت ماده واحده «قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم برای اجرائی طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور» مصوب ۲۴ خرداد ماه ۱۳۴۵ موافقتنامه اعتباری بمنظور تأمین ۸۰ درصد هزینه های ارزی خرید لوازم الکتریکی توسعه شبکه برق شیراز که جمع کل هزینه ارزی آن بالغ بر ۲۲۵/۲۰۶ دلار آلمانی است باشد کپتیز پمنس ایران به نمایندگی لینکس الکتر و فر ترب

گزشت در تاریخ ۱۷ دی ماه ۱۳۴۶ منعقد گردیده است و اعتبار مذکور در ده قسط مساوی ششماهه بصورت سفته بازپرداخت میگردد و بمانده اقساط بازپرداخت نشده بهره ای از قرار ۶ درصد در سال ۱۲ ماه پس از تاریخ قرارداد خرید تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط ۱۲ ماه بعد از شروع قرارداد خرید میباشد بدینوسیله در اجرائی تبصره (۲) ماده واحده فوق الذکر گزارش آن تقدیم میگردد.

نخست وزیر

۱۶ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۲۹

روزیکشنبه ۱۳۴۶/۱۱/۸

۱ - گزارش شور اول عضویت ایران در کنفرانس

بین المللی سدهای بزرگ و آبیاری وزه کشی شماره چاپ ۱۹۰

۲ - گزارش شور اول طرح بیمه اجباری حوادث

شخص ثالث وسایل نقلیه موتوری زمینی. شماره چاپ ۱۹۱.

۳ - گزارش کمیسیونهای مربوط راجع به تشکیل

انجمن توان بخشی. شماره چاپ ۱۹۲.

رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز

را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز یکشنبه هفته

آینده خواهد بود.

(ده دقیقه قبل از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی